

คำบาลีสันสกฤต

ที่ใช้อยู่ในภาษาไทย

บรรจุ พันธุ์เนตร อ.ม., ป.ม.

เรียบเรียงโดยบรรยายในการบรรยาย

วิชาภาษาไทยซุกครามชั้น

ขึ้นคุรุสภা

พ.ศ. ๒๕๐๓

(ผลงานลิขสิทธิ์)

ภาษาบาลีสันสกฤต

ภาษาบาลีและสันสกฤต เป็นภาษาของชนชาติอินเดีย ซึ่งมีลิ้นฐานห่างไกลจากคืนแคนไก่ การใช้ เทคุลภาษาหั้งสองเข้ามาอยู่ในภาษาไทยได้อย่างไร จำกัดอยู่เรื่องรากทางประวัติศาสตร์ ประวัติความคืบ

ภาษาสันสกฤต เป็นภาษาที่ยกย่องกันว่าเป็นภาษาสูงและสำคัญ เพื่อจะเป็นภาษาที่ใช้เจริญในกัมปีรพระเวท อันเป็นกัมปีรักศิทธิ์ของพุทธศาสนา ทั้งยังเป็นภาษาที่ใช้ประจำในพุทธศาสนาทั่วโลก มหาบาน (กังทีนัมด็อกกีในเขมรและชาว) อีกด้วย

ราชพุทธกรรมที่ ๖ (ระหว่าง พ.ศ. ๘๐๐ - ๖๐๐) ได้มีชนชาติอินเดียห่อหุ้นเป็นภาษา ภาษาตามคืนแคนค่าง ๆ แบบแหนลอมโภจีน จนถึงไก่มาถังหลักแหล่ง เมื่ออาชารัฐรัชต์นี้ เริ่ง อาจว่าก็ ตาม อันเป็นประเทศสูงเมืองจุนันนี้ ทั้งนี้ เพราะ เกิดการผลักเบี้ยบราชวงศ์ในอินเดียและได้มีการจราจรสุนิษฐ์ กันชั่น ผู้หัวรังความสงบและหวังให้คลาภจึงได้ออกเดินทางไปหาที่อยู่ใหม่ และ เมื่อไปถึงที่ใด ก็จะจะนำหัวรัง สถาบันพราหมณ์ไปเผยแพร่ตามด้วย ทั้ง เป็นธรรมชาติภาษาบ้านจะก่อไปกันผู้เป็นเจ้าของภาษา เมื่อสถาบันพราหมณ์พร้อมที่ได้ ภาษาสันสกฤตยอมแพ้ไปที่นั้น ที่เป็นเช่นนี้พระรัฐธรรมเสื่อมไปในภาษา มังกันให้ เจ้าใจใส่ก็จะเจ้าเรียนภาษาสันสกฤต เพื่อจะได้เข้าใจกำสั่งสอนชาวชั่นปั่นชั่น

คืนแคนแหนลอมโภจีนในขณะนี้ เป็นที่อยู่ของพุทธศาสนาอยู่ ชั่นก่างผลักกันเมื่อวานนี้ เมื่อ มีชาวอินเดียก่อไปมาถ้าขับถ่ายกลดลดจำนวนตั้งลิ้นฐานบ้านชั่ง ชนชาติทั้งสองย่อมจะได้รับสิ่งที่ถึงจากชาติอินเดีย เป็นกันว่าลัทธิสถาบันพราหมณ์ ภาษาสันสกฤต และศิลปกรรม ตลอดวิชาความรู้อื่น ๆ จึงพึ่งว่าเป็นชาติที่เจริญยิ่งกว่าชาติใด ๆ

ส่วนใหญ่ไม่ได้มีลิ้นฐานกัง เคิมอยู่แลนนี้ ถ้าได้อ่านประวัติศาสตร์ของชาติไทยจะทราบ ได้ว่า ไทยเราถังบ้านเรือนอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย แต่เมื่อถูกพุทธจีนที่กรุงมาจากการทางเหนือ ภูกรุงหน้าเข้าก่อตั้งแบบขยายกันลงมาอยู่แยกความสุนทรีย์โภจีน นับแต่ทางเหนือแหนลอมนานาไทย คุณมา จนถึงลุ่มน้ำเจ้าพระยา และถ่ายເຫດที่ดินแก่นเลาที่อยู่ในความครอบครองของเขมรและอยู่เป็นส่วนมาก คนไทยที่มาอาศัยทำมาหากินจึงน่าจะก่อตั้งขึ้นแยกทั้งสองชาติผู้เป็นเจ้าของลิ้นนี้ ทั้งการปกครองและ ทางความเจริญ แรงงานจะยอนรับมันถือภาษาที่น่าพราหมณ์ตลอดจนการศึกษา เจ้าเรียนภาษาสันสกฤต อัน เป็นเหตุให้ภาษาสันสกฤตเข้ามานะปนอยู่ในภาษาไทย

ภาษาบาลี เป็นภาษาที่ใช้ประจำสำหรับพุทธศาสนาสักพิธีน yan เสื้อกันว่าคงจะเข้ามา อยู่ในภาษาไทยที่หลังภาษาสันสกฤต เพราะพุทธศาสนาฝ่ายพิธีน yan แม้ว่าพระเจ้าอโศกมหาราชจะ เกย ถังสมญทุกอันได้แก่พระโสดะ และพระอุตตรามาเบยแพพุทธศาสนาแยกกันแคนสุวรรณภูมิจัง แต่คนไทย ในขณะนั้นยังหาได้มีลิ้นฐานบ้านช่องอยู่แลบหนึ่นใน จึงเชื่อว่าคนไทยยังคงไม่ได้รับมันถือพุทธศาสนาฝ่ายพิธีน yan ในกรังนั้น และยังไม่ได้ศึกษาเจ้าเรียนภาษาสีจันกระทั้งไทยก็คนเป็นอิสระ พ่อขุนศรีอิน- ทราก็เป็นภาษาตั้งสุขาพับเป็นราชธานี สืบมาถึงรัชกาลพ่อชุนรามคำแหง ได้ทรงแต่งสมนັກไประบ-

ทุกศาสตราที่ลังกา และรัตน์สัตหิลังคาวรษ อันเป็นพุทธศาสนาฝ่ายที่แยกเข้ามาเป็นศาสนากลางๆ จึงได้รับการยกย่องในภาษาบาลีจึงเริ่มแพร่หลายแต่นี้มา ทางกัมพชาເຕາເວັບເສື່ອຈະໄກ້ເວົ້າໃຈສະຫະຣມໃຫ້ແມ່ຈັງ
ປຶ້ງຂຶ້ນ

ภาษาเขมร ที่ใช้ในภาษาไทยส่วนมากเป็นราชสำนัก ถ้าดูตามประวัติศาสตร์จะเห็นว่า
ที่เราทำกันทั้งธรรมคำของเขามาใช้เมื่อก่อนไว้ก็มีพระราชนี้ ถ้าเป็นพระราชาแล้วใน
ความปกติของเชา ทั้งยังบกบองแม่ลือในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ความเจริญแก่เราอีกด้วย กนั้นก็
มาเรานี่อ่านจากนี้ในแม่บูรพา เนื่องที่แม่พูชาໄດ້เก็บกเมืองนี้ของเราก็ได้รับภาษาของเรາ
ไปใช้ด้วยความยกย่อง เมื่อตอนนั้น

คำบาลีและสันสกฤตที่เราทำมาใช้ทั้งสองภาษาณั้น บางที่ใช้ตามรูปภาษาบาลี เช่น
สันสกฤต - มีกฤษณา นาดี - มีกุรุ เราใช้คำนี้ บางที่ใช้ตามรูปสันสกฤต เช่น สันสกฤต-
อุทุบาน นาดี - อุทุบาน เราใช้อุทุบาน บางที่เราใช้ทั้งรูปบาลีและสันสกฤต ในความหมายก็ยังกัน
เช่น ဓุชณ (นาดี) กับ ဓุณ (สันสกฤต) อធមិ (นาดี) ឧធមិ (สันสกฤต) บางที่แปลงรูปไว้
เช่น ថ្មី เช่น ថ្មី សันสกฤต นาดีเป็น ថ្មី ថ្មី បររិបាល (การบวช) ไបុល
ស៊ែនក្រត เป็น ແសី (ก่องຫឹក) บางที่ความหมายก็เปลี่ยนไป เช่น វត្ថុ แปลว่าสันสกฤตว่าประหน้าย
เราใช้รักษาก្នុង ឥឡัง กันนี้จึงจะเห็นว่าภาษาไทยเราไม่มีความยกยันอยู่กับภาษาบาลีและสันสกฤต
อย่างแน่นอน เราทำภาษาของเรามาใช้จนเกิดขึ้นเมื่อตอนนั้นต่อไปนี้ ฯ ใช้กันเป็นชื่อตอน ชื่อยកស្រក
สุดท้าย ตอน คำบลและ เมือง ชื่อบางคำอาจเป็นภาษาตะวันออก ภาษาที่ก่อตั้งรัฐและตั้งเมืองแห่งนี้ได้
จากก่อตั้งใช้ภาษาของเชาต่อไป ໄກ ក្រោក ក្រុតិ ស៊ុវ វាទុ យុក បេក ហេគា เป็นต้น ซึ่งเป็น
ภาษาทั้งสองมีคุณภาพเรามากอยู่

ถ้าได้ทราบไว้แต่ก่อนหน้านี้ เราได้ยึดคำในภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้เมื่อเอื้อหาย และ
ใช้จันเกบชินเพื่อสนับสนุนกันทำในภาษาไทยของเราร่อง ซึ่งมีคุณภาพภาษาทั้งสองนี้มีความเหมือน
ในภาษาของคนอย่างไร เหตุใดจึงแยกออกเป็น ๒ ภาษา แต่ภาษาไทยจะได้แบบใดที่เป็นของตัวเอง
จากอีกภาษาที่มีอยู่ ไร เป็นเมืองแรกที่เป็นการก่อตั้งรัฐ ก่อตั้งให้เป็นภาษาบาลีและคล้ายกัน
ภาษาสันสกฤต และคำเหล่านี้ไทยนำมารักษาและใช้ต่อไปนี้

ภาษาบาลีและสันสกฤต

แต่เดิมเข้าใจกันว่า ภาษาบาลีเป็นภาษาที่คัดแปลงมาจากภาษาสันสกฤต เพื่อให้ออกเสียง
ง่ายขึ้น อย่างเช่นคำในภาษาสันสกฤตว่า ប្រុច (ภูเขา) จะต้องออกเสียงค้า រ. กាបី គ.
นาดีเดิมเป็นการล้ำกันจึงเปลี่ยนแปลงเสียงใหม่เป็น បុណ្ណ ให้ใช้ว่า "បររិបាល" กันนี้ กนั้นเมื่อ
มีนักวิชาการลักษณะนี้ขึ้นใหม่ ปรากฏว่าภาษาบาลีใช้ภาษาที่มีกำเนิดและคัดแปลงจากสันสกฤต
เสียแล้ว ทั้งสองภาษาทางໄດ້แปลงรูปมาจากการภาษาคั้น เดิมคั้นกัน

ภาษาคั้น เดิมของภาษาบาลีและสันสกฤตก็ภาษาอะไรนั้น ถ้าได้อ่านประวัติศาสตร์สักเล็กน้อย
ก็จะพบว่าเดิม ก็จะรู้ได้ว่า ต้องเป็นภาษาอธิบาย เพราะໄດ້มีชนชาติอธิบาย ผู้ไม่สามารถเข้าใจ

หลักแห่งอยู่ที่ใดแน่ (ส่วนมากคิดว่าอยู่ตามแบบ雷格สเป็น และไก้อพบที่อยู่ไปเรื่อย ๆ ดูก็แต่ที่ความนิพัตต์เสียงคูณคำว่าเสียงไกด้านเพียงไร) บุกรุกเข้ามาในศิลป์แคนอินเกี่ย แล้วยกขับกันไปทั่วประเทศ เมื่อพากอธิบายจะไปถึงถี่นี่ได้ ภาษาอธิบากก์ได้ไปสนับสนุนภาษาของห้องถี่นี้ ๆ ภาษาอธิบายจะจึงได้ถูกยกให้เป็นภาษาเดิม ถูกยกให้เป็นหน้าบาน ๆ ภาษา ภาษาที่มีถี่จะประจําถี่นี้ เนื่องจากภาษาเมืองถี่ใช้ในภาร์ เมืองถี่ ทิหารี ใช้ในภาร์พิหาร แม้ตอนอย่างภาษาถี่เดี๋ยวนี้ ถี่นั้น แต่ก็ถูกเปลี่ยนไปแล้ว ของเรานี้ใช้ชื่อภาษาถี่นี้กัน

เหกิกจึงมีภาษาถังสักถูกชื่น

การที่เกิดมีภาษาถังสักถูกชื่น ก็เพราะมีนักประชุมคิดรวมห้องเกอก็ต่าง ๆ จากภาษาที่มีในกลุ่มนี้ระหว่างเวลา มาแต่งเป็นไวยากรณ์ และกำหนดชื่อภาษาที่ใช้ตามแบบแผนและห้องไว้ภาษาถังสักถูก (ภาษาที่ถูกแต่งแล้ว เป็นอย่างดี)

ที่ยกย่องภาษาถังสักถูกว่า เป็นภาษาสูงก็ เพราะ เป็นภาษาในกลุ่มนี้ระหว่างเวลา ซึ่งมักถือกันว่า เป็นกลุ่มนี้อันสำคัญที่สุด ทั้งยัง เป็นภาษาที่ใช้กันในหมู่นักประชุมค่า นักพิทักษ์ค่าย ที่จริงสักถูกคงจะ เป็นภาษาถี่นี้ก็ต้นที่นี่ที่ได้ถูกรูป摹มาจากภาษาอธิบาย หากแต่ไม่ถูกไว้ไวยากรณ์เป็นแบบแผนที่ถูกต้องกว่า ภาษาถี่นั้น ๆ จึงถูกยกย่องเป็นภาษาสำคัญขึ้น

ภาษาถังสักถูกชื่นไกด้อย่างไร

ภาษาถังสักถูกชื่น หรือชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษาถังนี้ ได้มีรูปไวยากรณ์ที่มีรูป เป็นแบบเรียบง่าย เช่นเดียวกับภาษาถังสักถูก เป็นภาษาที่ใช้จำเพาะพุทธศาสนาโดยแท้ เชื่อกันว่าคงจะ เป็นภาษาที่ถูกเขียน ใหม่ ได้มีส่วนคัดแปลงมาจากการภาษาถี่นี้ให้ถูกต้องที่สุด ถูกต้องที่สุด แต่ถ้ามาตั้งห้องเกอก็ ไวยากรณ์ ให้เป็นรูปแบบแผนชื่นเช่นเดียวกับภาษาถังสักถูก แค่ไม่มีผู้บัญญัติแน่น ภาษาถี่ที่ถูกแปลง นานนั้นจะ เป็นภาษาถี่นี้ไม่ได้ อาจจะคัดแปลงมาจากการภาษาถี่ ซึ่ง เป็นภาษาถี่นี้ของภูมิภาค ภูมิภาคอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงอีกด้วยก็เป็นได้

ภาษาทั้งสองเมืองจะได้แพร่หลายไปในประเทศต่าง ๆ กฎเกลาทั่วไปไวยากรณ์ก็ยังคงที่ ทั้งนี้ เพราะต่างก็เป็นภาษาถ่าย ไม่มีการใช้พูดกัน จะใช้ก็แต่ในวงการศาสนา และวรรณคดี และ เมื่อมาถึงภาษาไทย ไทยก็รับไว้ใช้ทั้งสองภาษาจึงยกจะรู้ได้แน่ว่า คำใดเป็นศัพท์ถังสักถูก คำใดเป็นศัพท์ถังสักถูก หรือ เป็นภาษาถังสักถูกที่เราแปลงรูปมา ในชั้นนี้จึงจำเป็นต้องรู้ เสียก่อนว่า ภาษาถังสักถูกมีชื่อ แตกต่างกันอย่างไร เพื่อจะได้เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาศัพท์

ภาษาบาลีและสันสกฤตต่างกันอย่างไร

ส่วนที่แตกต่างกันนี้ปรากฏอยู่ในรูปพิพิธ เป็นส่วนใหญ่ ในทางไวยากรณ์แล้วมีลักษณะด้วยกันเดียวกัน ลักษณะทางกันนี้แก่เพียงส่วนเล็กน้อย จึงจะเห็นไม่ค่าวลังในตอนนี้ จะกล่าวถึงแกรุให้เห็นทางกันเด่านี้ เพื่อเป็นเครื่องเพิ่มให้เห็นความแตกต่างให้ชัดเจน

การธรรมการของรูปพิพิธ จะต้องประกอบด้วยจากธรรมและพยัญชนะ จึงควรจะพิจารณาจากเวรา ธรรมและพยัญชนะของภาษาที่สอง เป็นไปเรื่อยๆ กัน หรือแตกต่างกันไปอย่างไรบ้าง

ภาษาบาลีและสันสกฤตที่ข้อแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

สรุปของภาษาบาลีนี้อีกว่าสันสกฤต ชั้นปี ๑๘ ๗๙ กันนี้

ภาษาบาลี ไก่แก่ อะ อา อิ อี อุ อู เอ – โอ

สันสกฤต ไก่แก่ อะ อา อิ อี อุ อู เอ ไอ โอ เอา ฤ ฤ ฤ

สันสกฤตนี้ ไอ เอา ฤ ฤ และ ฤ ฤ แต่บาลีไม่ใช่ สารที่ถือว่าเป็นสระสมในบาลี มีแต่เพียง เอ กัน ไอ ในส่วนของสันสกฤตนี้ ไอ กัน เอา กับ เมื่อเป็นเรื่องนี้จึงเป็นธรรมชาติที่รูปพิพิธ ของบาลีจะถือมีเสียงสระทางจากของสันสกฤตอยู่บ้าง ทางฝ่ายทางใช้สระไปคนละอย่าง เหตุที่ปรากฏอยู่ในภาษาของกัน

บาลีใช้สระไกแทนสระ ฤ ฤ ฤ

พิพิธที่ใช้สันสกฤตนี้ ฤ ฤ ฤ บาลีไม่มีที่ใช้กองใช้สระเท่าที่ไม่มีอยู่แทนเสียงนี้ ๆ ก็จะใช้สระ อะ อิ อุ แทน กันนี้

ฤ สันสกฤต เป็น อะ บาลี

สัน. ฤ เช่น မဋ (กากแล้ว)	บาลี อะ မະ	ไทยใช้ ตามสันสกฤต แต่ที่ใช้กันบาลีมีบ้าง
กฤท (บ้าน)	กන	" หึ้ ๒ รูป เชน กฤหบดี กฤบดี
ปฤกสว (แพเต็น)	ปត්ว	" หึ้ ๒ รูป บางที่เป็นปติ ประภา
หฤทัย (หัวใจ)	หทย	" หึ้ ๒ รูป,
กฤษ (การได)	กสี	" รูปบาลี เชน กสิกรรม

สรุปว่าที่ปรากฏในภาษาบาลีและสันสกฤตมีแก่เสียง แก้ไขรูปปุก ๒ จุดที่เรียกวิธารชณ์. หน่วยของภาษาไทย จึงทำให้เข้าใจยากว่า บาลีใช้ อะ แทน ฤ นั้น แทนตรงไหน เชน กฤบดี เป็น กสี ที่เขียนเป็นก้าไว้มันจะเห็นชัดขึ้น ก็อ

กฤบิ krishi เป็น กสีkasi รูป= ฤ) จะเป็น a (= อะ)

๗ สันสกฤต เป็น อ. บาลี

สัน ภ. มฤก (กว้าง เนื้อ)	บาลี อ. มิก	ไทยใช้หั้ง ๒ รูป เช่น มุกุนาท มิกอร์ตี้
กฤมิ (หนอน)	กมิ	ไทยมักใช้กามรูปมาสี เช่น กมิชาติ
คฤณ (หยา)	คิณ	ไทยใช้หั้ง ๒ รูป
ฤทธิ (อำนาจ)	อิทธิ	ไทยใช้หั้ง ๒ รูป บางที่ใช้รูปแกะ เช่น อิทธิฤทธิ
ฤมิ (ฤมี)	อสิ	ไทยใช้หั้ง ๒ รูป แกะ อสิ มีที่ชื่นอย ปรากรูป แต่เป็นในศัพท์ว่า อสิปาน มากกว่าบัน สถานที่ซึ่งพระพุทธเจ้าเทศนาโปรดเบญจ วงศ์ หรือ วารี (วร + อสิ) - ถูกเมือง ประเสริฐ

๘ สันสกฤต เป็น อ. บาลี

สัน ภ. นฤษา (ความหลอกลวง)	บาลี อ. มุส่า	ไทยใช้เข็มสา บางที่แปลงมุษาเป็น มารษา
ปฤญา (คำตาม)	ปุรุณา	" หั้งสองรูป
นฤท (อนุมุ)	มุท	" "
วฤทธิ (ความเจริญ)	วุทธิ	" " แก้มักใช้รูปบาลีอีกรูปหนึ่ง เป็นรูปและแปลง วฤทธิเป็นพุทธิ
ฤทุ (ฤทุ)	อุทุ	ไทยใช้หั้ง ๒ รูป แกะ อุทุ มีที่ชื่าแหะ คำ อุทุนิยมวิทยา ความรู้ว่าด้วยการ กำหนดค่ากาง

บาลีใช้สรระไก แทน ไอ กับ เว ของสันสกฤต

ก็พัทของสันสกฤตที่มีสรระ ไอ บาลีต้องใช้เสียงสรระพี่มีที่เกิดใกล้เคียงกันแทน ก็อใช้เสียง
เอ ชิ่งหั้ง เอ และ ไอ ต่างก็มีมาจากสรระอิ ที่เป็นสรระคั้วั้ง จึงอาจแทนเสียงໄก้โดยง่าย และบางที่
บาลีใช้ อิ แทน ไอ เสียงเดียวกันนี้

ไอ ในสันสกฤต เป็น เอ ในบาลี

สัน. ไอ. ไสุริน (ผู้เป็นใหญ่ในตนเอง)	บาลี เอ. เสรี	ไทยใช้เสรี ที่ใช้ ไสริน มักเป็นชื่อ
ไมเรย (ขอคง ขอมีเนา)	เมรย	ไทยใช้เมรับตามบาลี
ไวชบุต (ราหือวิมานพระอินทร์)	เวชบุต	ไทยใช้เวชบันต หรือ ไฟชบันต
*ไวทูรูป (แก้วไฟพุธร์บ)	เ华พุธิย	ไทยใช้ไฟพุธร์บ

* หมายเหตุ ศัพท์นี้ใช้กามรูปที่ปรากรูปในป่าวนกุรอมสันสกฤตเป็นอย่างดูน ของ Vaman Shivran

สัน. ไอ	ไส่บุญ	(กองทัพ)	นาดี เอ	เดนิย	ไทยใช้เส้นย์และแสนบ
	ไจกุย	(เจลี่ย)		เจกิบ	ไทยใช้เจลี่ย
	ไนกุรี	(ความเป็นมิตร)		เมกุติ	ไทยใช้ในครีและ เมกุตานิความหมาย ถ่างกันออกไป
	ไโกราวา	(ชื่อช้างพระอินทร์)		เอราวา	ไทยใช้หั้ง เอราวา และ ไอบราวา
	ไกคาย	(ชอกเข้า)		เกคาด	ไทยใช้ไกรคาย
	ไวทุบ	(ผู้มีความรู้ แคบท)		เวชูช	ไทยใช้ฟ้าไวทุบและ เวชูช บางทีเปลี่ยน เป็นแพหะก้าบ
	ไอกุรุรุบ	(ความเป็นใหญ่)		อิสุสกิบ	ไทยใช้ชีตระบีและ ไอกุรุรุบ บางทีใช้ ไอกรุรุบก็ได้
	ไไนชา	(ม้าผู้ เกิดอเกิดใน ชนบทสินธุ)		อินชา	ไทยใช้ช้าม้าอินชา หรือเกิดอสินเช้า

เท่าที่ปรากฏมีใช้ในภาษาไทยชาเพาะ ไอ ใน สัน. เป็น อ ในนาสันนี้มีเพียง
เท่าที่ ก็พห่อไม่มีที่ใช้ในภาษาไทย หากจะนำมาใช้ก็คงไม่เป็นประ遼ชน์เท่าไภั้ก
นอกจากนาสัน อ และ เอ แทน ไอ ในสันสกฤตแล้ว ยังใช้ อ หรือ แทนสระเอ และ อ
ของสันสกฤตอีกด้วย จะนั้น ก็พห่อสันสกฤตใช้ อ หรือ นาสัน เป็นรูปเดียวกัน ลือ

สัน. เอ. เวทุ (ไม้ใบ) นาดี เอ. เวทุ เวทุ

เสนา	(กองทัพ)	เสนา
เรกา	(เส้นเชื่อม)	เรกา
เสวก	(กarenวิช)	เสวก

อ. วิทุยา (ความรู้) อ. วิชูชา

วิม (วิน) ลือ สำนักพัฒนสกฤตที่มีสระ เอา หรือ เป็น เช่น เคียววัน ไอ กือ นาดี ใช้ ไอ ชื่มมีเพียง
จากสระ อุ ควบกันกับ เอา แคมางทีช อุ แทนก็มี ลังนี
เอา ในสันสกฤต เป็น ไอ ในนาดี

สัน. เอ - เคกุย (ที่เก็บงัมโลก) นาดี ไอ โกลิกิ ไทยใช้โกลิกิคำนาดี

เมดาดิ	(ยอด มีกุล)	โนดิ	ไทยใช้หั้งโนดิ เมดาดิ
เกกาม	(บัญชีบ้านแก้ก้อน)	โกตาม	ไทยใช้โกตาม และ โกคอม
ເອຣາສ	(ผู้เกิดแทอก)	ໂອຣດ	ไทยใช้หั้ง ໂ ຮູບ
ອຸ່ນເມາດີ (กองทัพใหญ่ข่านหนึ่ง)		ອຸກຸໂຈດີ	ไทยใช้อຸກຸໂຈດີ และ อຸກຸໂຈດີ บางที เป็นອຸກຸໂຈດີ
ເຖົງກູງຈາ (นกกะเรือน)		ໂກງຈາ	ไทยใช้คำนาดีเช่น ໂກງຈາ
ເອນຈາ (ຢາແກໂຮກ)		ໂອສຈ	ไทยใช้คำนาดี แต่ เช่น เป็น ໄວສຈ

เจ้า ในสันสกฤต เป็น อุ ในมาดี

ธัน. เจ้าทวย (ความใหญ่ยิ่ง) มาดี อุ อุทวาร

เจ้าทุหุตุย (ความยิ่ง ความกล้า) อุหูชา (ความผู้ช้าน) ไทยใช้ อุหัวจะ^{จะ}
เจ้าปุบ (การ เปรี้ยบเทียบ) อุปมา

นอกจากใช้ อุ และ ไอ แทน เจ้า ในสันสกฤต แล้ว มาดีใช้ อุ ไอ แทน อุ และ ไอ
ในพัทธ์สันสกฤตกว้าง จึงทำให้มีรูปเดียวกันในมาดี ก็อ

ธัน. ไอ โภน (หอก) มาดี ไอ โภน

โนปอก (ลูก) โนปอก

โนห (ความหลง) โนห

โนดิต (เลือด) โนดิต

อุ สุหุชิ (ความมรรคสุหุชิ) อุ สุหุชิ

สุข (ความสุข) สุข

ไม่เพียงแต่สระที่มีไม่เท่านั้นจะทำให้พัฒนาลีและสันสกฤต มีรูปต่างออกไปคงถาวรแล้ว
แก่ยังมีสระที่ต่างก็ยังมีใช้คำว่ากันทั้ง ๒ ภาษา แต่ถ้าเลือกใช้ตามความพอใจ เช่น

ธัน. อุ คุร (หนัก) มาดี อะ กร

ปุปุส (ปอด) อ่า ปุปุส

เร้นนี้ หากนิใช้ในภาษาไทยไม่มากนัก จังจะเร้นไม่ก่อค้า ซึ่งไม่ต้องมีกฎเกณฑ์แน่นอน
ย่อมจะทำให้บุญยากแกการหองจำ

พัญชนะนาดีและสันสกฤตมีข้อแตกต่างกันอย่างไร

พัญชนะของสันสกฤตมีมากกว่าของนาดี ก็มี ๕ และ ๘ เพิ่มอีก ๒ แบบนาดีมี ๗ ชื่อ^{ชื่อ}
สันสกฤตไม่มี ๑ ด้วยการที่พัญชนะแยกต่างกันออกไม่เป็น จึงทำให้พัฒนาในภาษาทั้งสองต่างกันไปค่อนข้าง
มากฝ่ายต่างใช้พัญชนะที่คนเมืองแห่งเดียวเสียงพัญชนะที่คนไม่มี

นาดีใช้พัญชนะใดแทน ก และ ๘ ที่คนไม่มี

กัวห์เหกุนีนาดีมี ๕ เพียงกัวเกียว ฉะนั้น พัทธ์สันสกฤตที่มี ๕ และ ๘ นาดีจึงใช้ ๕ แทน

๕. ในสันสกฤต เป็น ส ในมาดี

ธัน. ศ. ศรอม (ที่ฟัง) มาดี ส. สาร ไทยใช้คำนี้เป็นนาดี

ศากา (ศากา) สาภา " " สันสกฤต

กร (กร) สร " " "

ศรุนดา (สมดา) สมดา " " นาดี

ศานุศิ (ความสงบ) สนุศิ " ทึ้ง ๒ รูป

ศิมุย (นักเรียน) ศิสุส " ความสันสกฤต

บางที่มาสีใช้พยัญชนะอื่นแทน ก ลือช์ ฉ แทน เผร้าะตามธรรมกถาอันสกุตออกเสียง ก
เดี๋ยวอนุญาต หรือ ล ไก่ หึ่งเวลาออกเสียง ก ลือช์ ล กะเพคนก้าหน้า
จังถือว่ามีที่เกิดเสียงแห้งเดียวกับวรรณ ก การที่มาสีช ฉ แทน ก ลือช์ เป็นเพราะ ล มีเสียงไก่เสียง
กัม ก พ้อจะเป็นกันได้นั้นเอง

สัน. ก.	ศร (ชาตคพ)	นาดี ล. ล.	ไทยใช้ ศ
	ศร (ลูกศร)	ล	ล บางที่แปลงเป็นนาป้าว

สัน. ภ.	ภาษา (ภาษา)	นาดี ส. ภาษา	ไทยใช้ คำนั้นสกุต
	มนูษย (มนูษย์)	มนูสุส	" "

ศร	(หัว)	ศีส	" "
ปุรุษ	(ผู้ชาย)	ปุริส	" หึ่ง ล รูป
โภษ	(การผิว นาป)	โภส	" คำนั้นสกุต
โภษพุ	(รินหอก)	โภสพุ	" คำนาสี
ชุดหุ	(หมุ กอ)	สุพุ	" " เช่น พาดังค์

หึ่งนี้คงเป็นเหตุผลบางเดียวกันก็ว่า ล แทน ก เพราะ ล ออกเสียงคล้าย ล หรือ ช
เสียงแต้มน้ำลงให้จักเพคนลึกเข้าไปเท่านั้น

สัน. ภ.	กุญญา (แผนคิน)	นาดี ล.	ลما	ไทยใช้ คำนั้นนาสี
	นกหัวรูด (นกสี)		นกหูพูด	" "
	นกหูหู (นกงา)		นกหูหู	" "

ส่วนที่อันสกุตใช้ ล นาดี ลือจิใช้ ล อบ่าง เดียวกัน

สัน. ภ.	สาห (ความเอื้อเพื่อ)	นาดี ส.	สาห
	สุภา (ที่ประชุม)		สภา
	สุนمه (สังสัย)		สุนمه
	สุเมรุ (ชื่อกวยข้า)		สุเมรุ
	สีมา (ขอบเขต)		สีมา

๓ ของนาดีรังกับพยัญชนะใดในอันสกุต

คำพ์มาสีที่มี พ จะตรงกับ ท. ล. ล และ ล ในอันสกุต ดังนี้

สัน. ภ.	กรุ (กรุฑ)	นาดี พ.	กรุ	ไทยใช้ คำนั้นสกุต
	จุหะ (แมจุก)		จูฟ่า	" หึ่ง ส่องรูป แตphonเสียงสระให้ดัน
	กรีหะ (การ เค้น)		กีฟা	ลงเป็นเจหะ และจุหะ
	ปีหะ (การ ทำร้าย)		ปีฟ	" หึ่งส่องรูป
				" " แตแปลงรูปเป็นเมี๊ยะ
				เป็นและปีหะ

สัน ท. เอoha (ความวิเศษในอย่าง) นาสี ๗ โอลิ
 ไหหูรย (แก้วไฟหูรย) น. เวหุริบ ไหปิใช้ไฟหูรย
 สัน อ. บุราด (แก้วประพาง) นาสี ๗. ป่วย ไหปิใช้ป่วยล้ำ และ ประวาม
 คาด (ลูกคุณเจ) ตาม ไหปิใช้ ลูกคาด
 ภ. เชช (เสมอ) (ที่ใช้เชชนี่) นาสี ๗. เชช เรากำกับนาสี
 กุชชู (แจ้ง) กุชชู " "
 การพิจารณาทั้ง ๒ ค่างมีสาระและพญัญชนะทางกันนี้ ทำให้สังเกตง่ายขึ้นว่าคำใดจะเป็นภาษา
 นาสีและคำใดจะเป็นภาษานันสกฤต เช่น เป็นที่น่า ศพที่มี ศ. ษ. หรือมีสาระ ๆ ไอ และ เออา
 บ่อมทำให้เราแน่ใจได้ว่า ศพที่นั้นค้อง เป็นภาษาสันสกฤต จะ เป็นภาษาบาลีได้ไม่ และถ้าภาษาทั้ง ๑
 มีข้อแตกต่างกันเท็จเป็นเงาหนึ่ง เราคงไม่สามารถในการวินิจฉัยศพที่ mana และสันสกฤตเท่าไหร่ก็ แต่ที่จริงแล้ว
 ท่าเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะบังมีข้อแตกต่างประการอื่น ๆ อีก คือ

ทั้ง ๑ ที่ต่างกันเป็นพญัญชนะ เช่นนี้ใช้ในภาษาแต่เลือกใช้กันจนละรูป เช่น

สัน. ย.	อาบุธ (อาบุ) นาสี ๗.	อาบุ ไหปิอาบุ
	ภาษาบ (สีป่า)	ภาษา " ภาษา เช่นภาษาพืชกร "
ย.	พ่าบุบ (ภาษาบอก)	พ่าบุ " พ่าบุ บางที่แปลงเป็นพ่าเพิ่ร "
บ.	ชราบุ (มคธุ)	ชราบุ " ชรามพุ แปลงจากรูปนาสี "
	บุบ (หนอง)	บุบพ " บุบพ กามนาสี "
๑.	วาราชา (เสือเกราะ)	วารพา " ตามนาสี "
๑.	ลางุกด (ໄຊ)	ลงุกด " " "
	คลาบุ (หนาบาก)	คลาบุ ไหปิชานคลาบุ คลาบุนี่ที่ใช้
	เมื่อเมื่นักนี่ การจะอาศัยกูเกต์เข้ามาจารถอยอนไม่ได้ก็แก่กันที่ จำกัดกันกว้าง ปทานุกรมแล้วกำหนดจุดจำไว้เป็นพพท. ๆ ไป แต่พพที่แตกต่างกันนั้น มีที่ชื่ออยู่ในภาษาไทยน้อย จึง ไม่น่าจะสำนักในการหองจำมากมายนัก	

นอกจากจะมีความแยกต่างในเรื่องสาระและพญัญชนะที่กล่าวมาแล้ว ที่ทำให้รู้เป็นพพทุของ
 ภาษาทั้งสองทางกันไป บังเมื่อประกอบกันที่ตัวพญัญชนะกู ซึ่งมีลักษณะทางกันพอจะ เป็นเครื่องช่วยให้
 สังเกตได้รู้ว่าคำใดเป็นภาษา เป็นพพสี คำใดเป็นภาษา เป็นสันสกฤต

พญัญชนะคูมีลักษณะอย่างไร

พญัญชนะคู กือพญัญชนะที่เคียงกันมา ๒ ศต. อาจจะใช้เป็นพญัญชนะที่รือกสะกดก็ได้
 ทั้งนี้มันเป็นลักษณะของภาษาบาลีและสันสกฤตโดยเฉพาะ แตกต่างไปจากภาษาไทยซึ่งสามารถมา
 นักจะใช้พญัญชนะเดียว ๆ เพียงตัวเดียว เช่น บัด ของเราราใช้ ก สะกดตัวเดียว แต่ภาษาทั้ง ๒
 อาจใช้พญัญชนะกู เป็น ปทุม (กอกบัว) กีดี ปตุร (ใบไน) และ ปตุก (จิงแล้ว) กีดี และพญัญชนะ

กู้ เหล่านี้ยังมีลักษณะแตกต่างกันไปจนเกือบเป็นลักษณะประจำของภาษาหนึ่ง ๆ ซึ่งจะໄก็ค่าก่อไป

การใช้พัญชนะกุในภาษาไทย เราໄก็คัญถูกเกรื่องหมายขึ้นมาขึ้นมาบีชั้นนังกับใช้สำหรับพัญชนะกุ ก็อพินทุ จุกซึ่งໃได้ให้พัญชนะกุท้ออยู่ตัวหน้า อาจจะแสดงว่ากัวนันในออกเสียงนอกรากเป็นกัวสะกอก็ได้ เช่น มุชา (ไม่ออกเสียงตัว จ แต่จุกแสดงว่า จ นั้นก็อง เป็นตัวสะก) หรือจะแสดงว่ากัวหน้าที่ปีจุกเป็นกัวควบกัน กัวหลงก็ได้ เช่น ถุยาด (ละทิ้ง) ต ควบกัน ย เป็นต้น

พัญชนะกุแยกออกเป็นกีประ เกท

พัญชนะกุแยกเป็น ก ประ เกท คือ

๑. พัญชนะประสมหรือพัญชนะรวม ได้แก่พัญชนะที่ไม่เสียงกันโดยไม่จำกัดว่า เป็นพัญชนะตัวใดกับตัวใด จะมีที่เกิดในวรรณคีรภกนหรือไม่ เช่น

ก. กัน ต. อุยกุณละวรรค อ้างจะเป็นพัญชนะประสมได้ ไก่แก่คำ มุกุตา (ไข่มุก) ภุกุติ (ภักดี)

ป. กัน ส. มีที่เกิดคนละแหง คือ ป. เกิดแทรบฝีปาก ส. เกิดวรรณคีรภกนวรรณคีร.

คือที่กัน ยัง เป็นพัญชนะประสมได้ ได้แก่คำบุส (นางฟ้า) บุสุก (ความดี)

บางที่เสียงกันถึง ๓ ตัวก็มี เช่น สุคุรี (กวนเสียงทั้ง ส. ต. และ ร.) วาสุกร (เครื่องนุ่งหม)

ในการออกเสียง ถ้าเป็นพัญชนะวรรณคีรภกน (พัญชนะตัวที่ ๑ - ๔ ของแทรบธรรมรรค) มักไม่ออกเสียงกัวตน จะออกก็นิดหน่อยเท่านั้น เมื่อควบกันตัว ก. ม. ส. เช่น กุณฑุริย ตัว ก จะมีเสียง เบ้าແບບจะไม่ໄก็ปันແเบย สมุท (เจ็ก) ไม่ออกเสียงตัว ป. เลย ทั้งนี้เพราะถือว่าพัญชนะวรรณคีรภกน เป็น พัญชนะใน (มูก) ไม่เสียงในตัวเอง นอกจจากจะนำสระมาผสานจึงจะมีเสียงขึ้น เมื่อพัญชนะนาเสียง กันเช่นนี้ ทองที่อ่าวกัวหน้าเป็นพัญชนะใน ไม่เสียงผลกระทบ จึงไม่ออกเสียง

แทรบสมกับพัญชนะที่มีเสียงผลกระทบอยู่ครึ่งหนึ่ง (อัพสระ) ซึ่งได้แก่ ย.ร.ล.ว. พัญชนะพวgn ฉะท่าน้ำที่ให้พัญชนะที่มีช้ำหันห้ามออกเสียงໄก็เมื่อนองค์ เอาสระเข้าไปผสม เช่น สตุบ ย เป็น พัญชนะที่มีสระบันบูรร์ครึ่งเสียง เป็นสมกับ ก จึงทำให้ต. ออกเสียงเป็น สต-ตบะ ได้เมื่อนองค์เจา สระสมเข้าที่ ต.

สตุตุ (สตัว) ก เป็นไปทำนอง เกียกัน ออกเสียงໄก็ว่า สต-ตบะ

ศตุร (ชาศิก) เป็นไปตามแบบเกียกัน ซึ่งจะก่อให้ละ เอียดอีกครั้งหนึ่งในเรื่องหลัก

วิธีอ่าน

พัญชนะประสมนี้ใช้เป็นธรรมกากอยู่ในภาษาสันสกฤต จนเกือบเป็นลักษณะประจำของภาษา เสียงที่เดียว จึงทำให้เราพอที่สังเกตໄก็อภอย่างหนึ่งว่า ศพท์ยังสกฤตส่วนมากมักประกอบด้วยพัญชนะควบคู่ปะรำสน

๒. พัญชนะซ้อน ก็อยู่ชนะ ก ตัวเดียวกัน แต่มีกำเนิดภูเกตที่มั่งกับถ่ายตัวว่า ตัวหน้า

และตัวหลัง ที่เรียกว่าตัวสะกดกับตัวตาม จะก้อง เป็นพยัญชนะวรรณที่มีที่เกิดแห่ง เคียงกัน ข้างนำตัวใดมาเกียงกัน ยังต้องทำหนากฎเกณฑ์ให้เรียงไปทางลำดับแทบที่ ๑-๒-๓ เสียอีก

พยัญชนะชื่อนี้ไม่ใช้ในภาษาสันสกฤต เพราะเป็นลักษณะวรรณคของภาษาบาลี กำในมาลี แบบทั้งสิ่นจะต้องประกอบคำว่าพยัญชนะชื่อน ที่ประกอบคำว่าพยัญชนะประสมอย่างในสันสกฤตมีอยู่บ้างในมากนัก ไก้แกะ พุราหมุด พุยกุช พุยกุญช พุยกุณ พุยกุชี

การออกเสียงพยัญชนะชื่อนี้ เป็นไปตามลักษณะพยัญชนะวรรณกังก่าวแล้วในพยัญชนะประสม ก็อ ตัวสะกดจะออกเสียงไม่ได้ เช่น อุหรา (นางฟ้า) สกุ (ศักดิ์) อุปปด (คอกบัว) ตัว จ ท และ ป ล้วนเป็นพยัญชนะวรรณ จึงออกเสียงไม่ได้ การที่บาลีใช้ແเพพยัญชนะวรรณเป็นตัวสะกดนั้นย่อมนี กฎเกณฑ์เรื่องตัวสะกดตัวตามมังกันอยู่

หลักการใช้ตัวสะกดตัวตามของภาษาบาลีเป็นอย่างไร

ก่อนอื่นควรจะต้องรู้ฐานที่เกิดของพยัญชนะของบาลีและสันสกฤตเสียก่อน คือ

ที่เกิด	วรรณ ก. ก. ข. ก. ຂ. ງ.	(ห) เกิดแกกนูร คือ ฐานกอ
วรรณ ຈ. ຈ. ນ. ຈ. ມ. ງ.	(ก.ย.) " กາດ " เพคน	
วรรณ ภ. ภ. ສ. ຫ. ຜ. ມ.	(ຮ.ຍ.ຟ.) " ມຸຫູສ ຜົງດ້າແປຕາມຄັ້ງ ພມາຍ ລິ້ງທີ່ແກ່ທີ່ຈິງພຍັນນະວරຣານມື້ที่เกิดกังก่าวแล้ว ໃນกອນກັນ	

วรรณ ก. ก. ດ. ຫ. ຂ. ນ.	(ດ) เกิดແຕ່ ຫຼຸດ คือ ฐานຫົນ
วรรณ ປ. ປ. ດ. ພ. ກ. ນ.	(ຈ) " ໂອນຫຼຸດ " ອິນືປາກ

พยัญชนะนอกรากคำมีที่เกิดแห่ง เคียงกับพยัญชนะวรรณ จึงแบ่งแยกบรรจุไว้ตามวรรณ
ต่าง ๆ ดังแผนผังข้างต้น

นอกจากที่เกิดแล้ว พยัญชนะเหล่านี้ยังมีกุณกักษณ์ต่าง ๆ กันออกໄປเป็นเสียงหนักเสียงเบา
เสียงชื่นชมุก เสียงก้องและเสียงไม่ก้อง ซึ่งจะจำแนกเป็นวรรณ ๆ จะได้เป็นแผนผังดังนี้

กุณลักษณะ	เสียงไม่ก้อง (อโรมะ)	เสียงก้อง (ธนิต)
เสียงเบา (สีดิล)	เสียงเบา (สีดิล)	เสียงหนัก (ธนิต)
แคลวที่	๐.	๒.
วรรณ ก.	ກ.	ຂ.
" ຈ.	ຈ.	ນ.
" ภ.	ภ.	ງ.
" ຕ.	ຕ.	ດ.
" ປ.	ປ.	ຜ.
ເກຫວຽຣາກ	ສ.	ກ.
		ຂ.
		ຫ.

คุณลักษณะ

เสียงก้อง (โฆษณา)

	เสียงเบา (อิสิก)	เสียงหนัก (อโนนก)	เสียงชื่นจูง (นาสิก)
แกรนี่	๓.	๔.	๕.
วรรณ ก.	ก.	ຂ.	ງ.
" จ.	ຈ.	ດ.	ດ.
" ภ.	ທ.	ລ.	ມ.
" ต.	ຫ.	ຂ.	ນ.
" ป.	ພ.	ກ.	ມ.
เศษวรรณ	ປ.		
	ຮ.		
	ດ.		
	ວ.		
	ໜ.		

หัวข้อสระกอกก้าวตาม

พยัญชนะในภาษาบาลี ใช้ร่วมเป็นตัวสะกดได้ทุกตัว มีข้อยังกับว่า พยัญชนะที่ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ของแต่ละวรรคเท่านั้นที่จะเป็นตัวสะกดได้ ส่วน ก้าวตาม ในเมืองทุกแห่งอาจเป็นตัวตามได้ แต่ก็องอยู่ในขอบเขตอีกกว่า

ถ้าพยัญชนะแรกที่ ๑ เป็นตัวสะกด ตัวตามต่อไปเป็นพยัญชนะแรกที่ ๒ หรือ ๖ ก็จะเป็นพยัญชนะ เสียงเบาหรือเสียงหนักก็ได้ ดังนี้

วรรณ ก. เช่น สกุก ชื่อพระอินทร์ ตัวที่ ๑ สะกดตัวที่ ๑ ตาม ทุกๆ (ตัวที่ ๑ สะกดตัวที่ ๖ ตาม)

- ๙ จ. " ժ ความดีดาย ปุณิม (ซุกห้าย)
- ๙ ภ. " ວ ภูมิ ความหมุนเวียน รูป (ແວນແກວນ)
- ๙ ต. " ດ ดุก ดัตต์ ศกุตา (ယູ້ອນໝາຍດິຈິງພະພຸຫະເຈົ້າ)
- ๙ ป. " ປ ປຸປັ (ກົມົງ) ປຸ່ມຸຟ (ກອກໃນ້)

ถ้าพยัญชนะแรกที่ ๑ สะกด ตัวตามต่อไปเป็นพยัญชนะที่ ๑ หรือ ๘ เช่น

วรรณ ก. ก สะกด ก หรือ ຂ ตาม เช่น อคุ (ເຄີຍ ບອດ) พູບຄູນ (ເສືອ)

" จ. ຈ สะกด ຈ หรือ ຂ ตาม เช่น ວິຫຼາ (ກວາມຮູ້) ນຸ້ອຸນ (ກລາງ)

" ภ. ພ สะกด ພ หรือ ພ ตาม เช่น ກີຫຼາ (ເລີນ) ວິຫຼານ (ກວາມເຈົ້າ)

" ຕ. ທ สะกด ທ หรือ ຂ ตาม เช่น ກຳຫຼາ (ກວາມດີ) ສິຫຼາ (ກວາມເຊື່ອ)

" ປ. ພ สะกด ພ หรือ ກ ตาม เช่น ທຸພັດ (ກຳລັນອົບ) ຄົກູກ (ຫົ່ອງ ຫ້ອງ)

ถ้าพยัญชนะที่ ๒ เป็นตัวสะกด ตัวตามอาจจะเป็นตัวใด ๆ ก็ได้ภายในวรรคเดียวกัน ดังนี้

วรรณ ก. ກ สะกด ตัวตามอาจเป็น ก ຂ ພ ອ ໄ ແ เช่น

ອຸກູ (ຫົວ) ສຸງ (ຫອບສົງໝົງ) ອຸກ (ຕັ້ງ) ສຸງ (ໜູ້)

วรรณ ก. ภู สะกอ ตัวคำอาจเป็น จ ฉ ช ษ และแม้แต่ ภู เองก็ได้ เช่น
สัญจร (ไปร่วม) อุญจะ (แสงหา หิว รวมรวม) ปัญชาร (กรง)
สัญญา (ความจำได้) สัญญา (เวลาใกล้กำหนดหรือสอนยา)

วรรณ ภ. ณ สะกอ ตัวคำจะเป็น ภ ڑ ڭ ڭ และ ڭ ไก่ เช่น กุกุ (พืชชนิดหนึ่ง หนาม)
กุกุ (กอ) บุกุร์กี (กอกบัวขาว) อุญชา (หัวน้ำ)

วรรณ ค. ນ. สะกอ ตัวคำจะเป็น ก ڭ ڭ ڭ และ ڭ เองก็ได้ เช่น อนุค (ที่สุด)
สัญญา (ความคุ้นเคย) มุนุ (เชา น้อย เล็ก) อนุช (มีค) อนนุ (ขาว)

วรรณ ป. ม สะกอ ตัวคำอาจเป็น ປ ڦ ڦ ڦ และ ڦ ไก่ เช่น กุปนาท (เดียงสนั่น-
หัวน้ำ) ศมุยสุส (การแทะต้อง) อุบุพ (มะม่วง) รุมغا (กันกลัวหรือชื่อนางฟ้า)
เขุม (พระธรรมคำสั่งสอน)

ถ้าพยัญชนะเดียววรรณ ຢ ລ ສ เป็นตัวสะกอ มักใช้ตัวเองเป็นตัวคำ ถังนี่
ຢ เป็นตัวสะกอ ຢ ตาม เช่น อุยกາ (ຢູ່ຕາ)
ລ " " ລ " " ສຊຸດ (หอก แหลน) ປອດງາກ (ທິນັ້ນ ທິນອນ).
ສ " " ສ " " ຜຊຸສ (การแทะต้อง) ສສຸສ (ແມັວ ແມ່ຍາຍ).
ส่วนที่ ວ นำหน้าหรือคำหลังพยัญชนะอื่นนั้นไม่มีในบาลี หากจะมีก็แต่ ງາຍ ในคำ
รุยาม (หวานนี้)

นอกจากนั้นก็จะแบ่ง ວ เป็น พ และตัวคำก็ถ้ายเป็น พ คำย เช่น
ສັ. ງາຍ อกງາຍ (ไม่สมควร) ບາລີ ພູ ອກພູ ໄຫຍໃຫ້ວາພັ
ຫຼຽງ (ทรัพย์) ພູ ໄຫຍໃຫ້ทรัพย
ถึงหาก ວ ตามมาซึ่งท้ายก็เช่นกัน แบ่ง ວ ให้เป็น พ ตัวที่มาซึ่งหน้าก็จำต้อง ^{*}
เปลี่ยนให้เป็น พ คำย เช่น

ສັ. ຝາ ເຊັ່ນ ປຽວຕ . (ภูเขา) ບາລີ ພູ ປຸພູ ໄຫຍໃຫ້ບຽບ
ສຽວ (หัว) ສຸພູ ໄຫຍໃຫ້ສຽບ
ຫຽວ (ช้อน). ທຸພູ ໄຫຍໃຫ້ຫຼື

ฉะนั้น จึงไม่ปรากฏ ວ. เป็นตัวสะกอหรือ ວ. เป็นตัวคำในภาษาบาลีเลย

แม้ว่าพยัญชนะประสมจะไม่มีกฎเกณฑ์บังคับเหมือนพยัญชนะชื่อว่าจะต้องเป็นพยัญชนะซึ่งมีที่เกิดในวรรณคดีกวักัน และเป็นพยัญชนะแฉวที่กำหนดจึงจะนำมาประสมกันได้ แต่เมื่อกฎบังอย่างบังคับอยู่พอย่างทำให้เราลังเลกลังละของพยัญชนะประสมได้บ้าง คือ

๑๐ พยัญชนะที่นำมาประสมนั้น แม้จะต่างวรรณ แต่ก็จะอยู่ในแผ่นเดียวกัน คือจะเป็นพวาก สิสิล อโอมะ เสียงเบาไม่ก้อง ก็เป็นก้าว กัน หรือจะเป็นพวาก สิสิล อโอมะ เสียงเบา ก้อง ก็ต้องเป็นเช่นเดียวกันไปถัดวาย

พยัญชนะ สิสิล อโอมะ ໄก้ กา ภ ต ช ร น กะประสมกัน ดังนี้
 ฤท เช่น มุกุตา (ไข่มุกค์) ภุกุติ (การปิน) ศกุติ (อำนาจ แม้แรง)
 ฤก " สกุการ (การสักการะ) อุคุกฤษณา (สูงสุด ยิ่ง)
 บุต " สมบุต (เจ็ค) นบุตฤก (หลาน) บุราบุต (ลิงแล้ว)
 ฤป " อุคุปล (กอกอุบล) อุคุปุตติ (การเกิด)

พยัญชนะ สิสิอ อโอมะ ໄก้ ค ช ท ห พ มักประสมกัน ดังนี้
 คุช เช่น ปฤกคุชน (คนกำ คนเลว)
 ทุก " บุทุคล (บุคคล) สมมุทุค (ทะกร้า)
 พุ " พุพุ (เสียง)
 ขุก " ขุขุค (พระบรรรค)

ส่วนพยัญชนะเสียงหนัก ช น ฐาน ด ฤ แ ล ช ว ษ ช ภ นั้น ไม่ปรากฏว่าจะประสมกันเอง แต่ที่กำหนดไว้ช่างทันนี้ไว้หมายความว่าศพทุกศพที่จะประสมกันในข้อเขตบังคับ เช่นนั้น เป็นแต่รวมรวมจากตัวอย่างที่ได้พิสูจน์มาตั้ง เมื่อกฎไก่ ที่ไม่ได้คำเนินไปตามกฎนี้ก็ยังมีเป็นอันมาก แต่ถึงจะอย่างไรก็ตาม มีกฎที่ต้ายกแหน่อนอยู่ข้อหนึ่งว่า พยัญชนะประสมนั้น ถ้าเป็นอโอมะ ก็ต้องเป็นก้าว กัน อโอมะ ก็ต้อง อโอมะ ก้าว กัน เช่น

อุทุโอมะ (เสียงกิกก้อง) ตัว ท. กับ ช. แม้จะอยู่ทางเดา ทางวรรณ แต่เป็นพยัญชนะโอมะ ก้าว กัน

สุนីទ (ลืน เรื่น) គ. กับ ទ. เป็นพยัญชนะโอมะ ทั้งคู่
 ឥพุธ (การได้รับ) พ. กับ ទ. เป็นพยัญชนะโอมะ ทั้งคู่
 แต่กรณ์นั้นก็ยังมีข้อยกเว้นในบางศพที่ ซึ่งมีเป็นส่วนน้อย เช่น
 อาทุม (ตนเอง) ព. เป็นอโอมะ แต่ ម. เป็น โอมะ

๒. เรื่องการใช้ ศ ษ ส

คำว่าเหตุที่ ศ ษ ส มีที่เกิดก้างกัน คือ
ศ มีที่เกิดจาก ก้าดู เพศาน แห่งเดียวกันที่เกิดของวรรค ๗. จึงมักจะเกินไว้
ข้างท้ายวรรค ๗. เช่น

๘ มีที่เกิดแห่งเดียวกันวารรค ๗ คือถ้อยน้ำวนลื้นให้ลื้กเข้าไปถึงกลางเพศาน จึงจะมักให้
เสียงระเบิดออกมาก

๙ มีที่เกิดจาก พัฒ แห่งเดียวกันที่เกิดของวรรค ๙.

เพราจะนี้ในการนำ ศ. ษ. ส. ไปบสมกับพยัญชนะอื่น ไม่ว่าจะเป็นก้ากวนหรือ
ก้ากุกวน มักจะถอยเดือก ศ ษ ส ให้เข้ากับพยัญชนะที่จะมาผสม คือ ให้มีที่เกิดแห่งเดียวกัน กังนี้
ศ. มักจะถอยบสมกับพยัญชนะภายในวรรค ๗. ได้แก่

ศู เช่น อากุจุย (ประหลาด) ปุกุจิม (หิสตะวันตก ดุกห้วย) วฤกุจิก (แมลงป่อง)
ศิรศุจีน (สัตว์เครื่องจาน)

นอกจากนี้ยังอาจจะบสมกับพยัญชนะเดียววรรค ย. ร. ล. ว. ได้ เช่น
ไวคุย (พ้อค้า) อากุรน (อาศรน) โซลอก (ฉันท์หนึ่ง) และ วิศุวนกุร (ชื่อพระ-
เจสันครในภาษาสันสกฤต) ซึ่งถึงจะไม่ได้เกิดแห่งเดียว ก็ไม่เป็นไร เพราถือว่า
ย. ร. ล. ว. เป็นอัพสระที่มีสระบสมอยู่กริ่งเสียง เมื่อบสมกับ ศ ก็มีค่าเท่ากับบสมสระธรรมชาติ

๙. ถอยบสมกับพยัญชนะภายในวรรค ๗ ที่มีที่เกิดแห่งเดียว กังนี้
ศุก เช่น ราษฎร (แวนแก้น) ศุกุนี (หวานยินดี) อนุกุ (แปด)
ศุร " บริบูรณ (การตั้งใจนั้น) โอมุร (ปาก) ศุรุ (โรคเรื้อราน)
ศุณ " กุณุณ (คำ) ศุณุณี (นิ่ง) อนุณ (ร้อน)
ย. อาจบสมกับ ย. ที่เป็นเดียววรรคได้ เช่น ศิรุย (นักเรียน)

๙. ถอยบสมกับพยัญชนะภายในวรรค ๗. ซึ่งมีที่เกิดจากหันตัวไป กังนี้
ศุต เช่น วสุต (สิงของ) วิสุการ (กว้าง) สุตุกิ (สุดคุ้ม สรรเดวิญ)
ศุต " สถาน (ที่ตั้ง) สุตัวร (กั้งอยู่นั้น) สุตด (ทางบก)
ศุน " สนาน (การอ่านน้ำ) อนุนิ (สายฟ้า) สุนยา (ดูกละไก)
ศ. ทือบุหังพยัญชนะวรรค ๗. ก็มี คือ
ศุส เช่น ส์กุสร (ปี) เรากใช้บสมพัตรสาร
ศุสุย " မกุสุย (ปลา)

นอกจากนี้ ยังอาจสมกับ บ. ร. ว. ได้ เช่น หาสุญ (การหัวเราะ) สนธุร (พันธุ์นิ่ง)
และ สุาสุก (ความคุ้มความเจริญ) ทั้งนี้เป็นไปได้ด้วยเหตุผลเดียวกับ ศ.

เพราจะนั้น เมื่อเราสรับพัทลัณฑ์สันสกฤตที่มี ศ. ษ. ส. มาใช้ก็จะใช้ให้ตรงตามรูป
แล้วก็หลักเดียวกันที่เขากำหนดไว้คั้งค่าวามแล้วคงจะช่วยความสัมภัยให้ดีขึ้น ว่าศพที่นั้นควรใช้ ศ.
หรือ บ. หรือ ษ.

บรรดาศพที่ใช้พัญชนะประสมของสันสกฤต คั้งค่าว่าย่างที่ยกให้คุณนั้น เมื่อเป็นรูปมาสี
ท่างมีรูปเปลกออกໄไป คือมาลีใช้พัญชนะช้อนแทนพัญชนะประสม เช่น วสุกุ นาลีใช้ วตุตุ วศุจิก
ใช้ วิจิก ทั้งนี้มาลีคำ เป็นไปตามหลักการกลมกลืนเสียง มีใช้จะใช้พัญชนะใด ๆ ช้อนแทนกันเข้า
ไปโดยไม่มีเหตุผล หลักการกลมกลืนเสียงนี้จะช่วยให้เรารู้ได้ว่า ถ้าศพที่สันสกฤตเป็นรูปเช่นนี้
มาลีจะเป็นเช่นไร โดยไม่ต้องไปท่องจำเสียงทุกตัว หากมีโอกาสจะได้ต่อว่าถึงหลักการกลมกลืน
เสียงนี้ไว้นั้งพอเป็นหลักยึดถือท่อไปข้างหน้า

แบบฝึกหัด

๑. "ภาษาบาลี และสันสกฤต ต่างมีความสำคัญไปคนละทาง" จริงหรือไม่ อย่างไร
๒. เราจะกล่าวได้ในว่า ภาษาบาลีมีกำเนิดมาจากสันสกฤตโดยตรง จงให้เหตุผลประกอบ
๓. จำนวนสระมีเท่ากันหรือไม่ ในทั้ง ๒ ภาษา และการที่เป็นเช่นนั้น ให้ผิดต่างกันอย่างไร
๔. พัญชนะมีใช้เท่ากันหรือไม่ในภาษาทั้ง ๒ ต่างฝ่ายต่างใช้เสียงใดแทนเสียงที่ตนไม่มี
๕. พัญชนะช้อนต่างจากพัญชนะประสมอย่างไร ต่าง เป็นลักษณะประจำของภาษาอะไร
๖. ฐานที่เกิดของพัญชนะ กับคุณลักษณะของพัญชนะต่างกันอย่างไร
๗. พัญชนะอะไรบ้างที่เรียกว่าพัญชนะ เสียงก้อง และอะไรที่เป็นเสียงไม่ก้อง
๘. ที่เรียกว่าพัญชนะชนิด (เสียงหนัก) เป็นอย่างไร มีพัญชนะอะไรที่เป็นเสียงเบา (สิริก)
๙. กฎเกณฑ์ของภาษาบาลีในเรื่องตัวสะกดตัวตาม เกี่ยวกับการจัดวรรณอย่างไร บอกกฎ
ในเรื่องตัวสะกด และตัวตามคั่ว
๑๐. พัญชนะที่เหลือนอกวรรณไก้แก้ บ. ร. ล. ว. ศ. ษ. ห. พ. มีที่เกิดแห่งใดบ้าง บอกคร่าวๆ
พัญชนะวรรณหนึ่ง ๆ มีที่เกิดอยู่ในฐานใด
๑๑. พัญชนะประสมมีกฎเกณฑ์อย่างไรบ้าง ใจนั้งหรือไม่
๑๒. การใช้ ศ. ษ. ส. มีกฎเกณฑ์ใช้อย่างไรในสันสกฤต จงยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย
๑๓. จงวินิจฉัยว่า คำต่อไปนี้ คำใดเป็นบาลี คำใดเป็นสันสกฤต ในเหตุผลว่าเป็นเพราฯ เหตุฯ
ไวยศุย (พอก้า) กลุป (ช่างตัดผม) วฤษก (โกรธ) โสฬส (ลิบหาก) สเมคุต (ความลามารถ)
มธุยม (กลาง) บุญยุ (บุญ) อุทุมย (กีก็อง)

๘๔. จงบอกพื้นที่สี ที่ทรงกับพื้นสันสกฤตคือไปนี่
ไชยนุญา (ชื่อวิมานพระอินทร์) ไสุนุย (กองพัพ) ไอศุรุย (ความเป็นใหญ่)
มนุษย์ (มนุษย์) ปฤตุชัน (คนกำ คนเลว) มนุชา (ความหลอกหลวง)
๘๕. พื้นที่ใช้ ก. ม. ส. ต่อไปนี้ ถูกต้องแล้วหรือไม่ อย่างไร
กฤษณา (กัญชา) องคุณรู (นิวหัวแม่มือ) อสุจิ (กรรชุดก) วสุกร (เครื่องผู้ห่ม)
ฤกษิ (ตั้งมั่นแต่) วินิจฉัย (การพิจารณา)

การนำคำภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย

ในที่นี้จะกล่าวแต่คำเฉพาะภาษาที่มีความสำคัญเกี่ยวกับอยู่ๆ มากในภาษาไทย คือ^๑
ภาษาบาลีสันสกฤตและ เช่น

ภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีอยู่ในภาษาไทย

ให้เราได้รับคำภาษาทั้ง ๒ มาใช้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ถ้าหากแยกออกจากกันคงนี้ ก็จะ

๑. รับคำในภาษาทั้ง ๒ ที่มีรากเดียวกันแต่ความหมายเหมือนกันไว้ใช้ในภาษาไทย
๒. รับคำในภาษาทั้ง ๒ ที่มีรากเดียวกันแต่ความหมายเหมือนกันไว้ใช้ในความหมายต่างกัน
๓. ใช้แต่คำในภาษาไทยแทนหนึ่ง

๔. " " " " แล้วแปลงรูปเสียง

๕. " " " " " และความหมายเสีย

ซึ่งจะอธิบายให้ละเอียดก่อไป

๖. รับคำมาใช้ทั้ง ๒ ภาษา โดยเฉพาะที่มีรูปต่างกัน แต่ความหมายเหมือนกัน

กังที่เราทราบก็อยู่แล้วว่า เรา尼ยมันถือภาษาทั้ง ๒ เพราะ เป็นภาษาประจำราชอาณาจักรที่เรา
เคารพบูชา ศัพท์ในภาษาทั้ง ๒ จึงศักดิ์สูงในภาษาไทยเป็นอันมาก เราใช้โดยไม่จำกัดว่า เป็นภาษาบาลี
หรือสันสกฤต บางทีคำว่าเดียวกันมีความหมายเหมือนกัน แต่ทางรูปกันออกไปตามกฎที่ได้กำหนดไว้
ข้างตน บางทีใช้รูปหนึ่ง สันสกฤตใช้อีกรูปหนึ่ง เราทั้งน้ำใจทั้งสองรูปนี้

สน. ปรุบุก (ที่นั่ง ที่นอน) นาลี ปลุลงุก ไทยใช้ทั้ง บัลลังก์ บรรยงก์

กฤษณา (คำ ไม่ห้อม)	กัญชา	" "	กฤษณา	กัญชา
--------------------	-------	-----	-------	-------

อุณิ (ไฟ)	อุคิ	" "	อัคคี	อัคคี
-----------	------	-----	-------	-------

กุญจริป (กษัตริย์)	ชักกิป	" "	กษัตริย์	ชักกิปะ
--------------------	--------	-----	----------	---------

ลักษณ (ลักษณะ)	ลักษณ	" "	ลักษณะ	ลักษณะ
----------------	-------	-----	--------	--------

อปุสรา (นางฟ้า)	อุชรา	" "	อัสร	อัสรรา
-----------------	-------	-----	------	--------

ชุษา (ปืน ยอด)	ชุษา	" "	ชุษา	ชุษา
----------------	------	-----	------	------

หฤทัย (ดวงใจ)	หทย	" "	หฤทัย	หหัย
---------------	-----	-----	-------	------

อุทุม (อ่านใจ)	อิทธิ	" "	อุทุม	อิทธิ
----------------	-------	-----	-------	-------

บางทีถ้าใช้กัน เป็น อิทธิฤทธิ์

มนต្រุญ (ความตาย)	มนูจ	" "	มนต្រุญ	มนูจ เช่นวัวจุราช
-------------------	------	-----	---------	-------------------

วฤตุณ (คนไม้)	วฤช	" "	พฤฒ	รุกข
---------------	-----	-----	-----	------

มนต์ยม (กลาง)	มนูโภม	" "	มนต์ยม	มนต์โภม
---------------	--------	-----	--------	---------

การที่บาลีใช้รูปหนึ่ง สันสกฤตใช้อักษรปัลหนึ่ง เช่นนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดกันขึ้นว่า เป็นคำที่แผลงมาจากกันและกัน ซึ่งที่จริงแล้ว เป็นพระลักษณะของบาลีเป็นอย่างหนึ่ง สันสกฤตเป็นอักษรอย่างหนึ่ง คำที่ใช้จึงต้องมีรูปปิคเปลกไป

ช้าเมื่อไทยนำคำบาลีมาใช้ช้านาน แท้ไม่เคยใช้รูปสันสกฤตของคำนั้นเลย ครั้นเมื่อไใช้รูปสันสกฤต จึงทำให้เข้าใจผิดกันอีกว่า ยังนั้นแผลงกัฟท์บาลีใช้ให้มีรูปปิคคลา ซึ่งถ้าเทียบกับแล้ว หาได้เป็นพระ เขาจะแผลงเล่นตามชอบใจไม่ เช่น

บาลี. จาค (สละ ละทิ้ง)

สัน. ถყາค

ปุจเจอก (เดียว พรหุหรเจ้าัญญะในสอนัญโกร)

ปุร เกุยก

ปุจูกุช (เห็นชักแจ้ง)

ปุรตุยกุณ

ชาน (ชูนก)

ชูราณ

ไทยเราเคยใช้แก่รูปบาลี เป็น จาค ปุจเจอก ประจักษ์ (แปลงรูปใหม่) และ ชาน เช่น ชานสัมผัส แท้ในหนังสือลิลิตพระลอดและน้ำชาติกำลังอันเป็นหนังสือเก่าแก่ของไทย ได้ใช้รูปสันสกฤต แทนเมื่อ ถყາค ถყາคี ปรตเตอก ปรตยกษ์ และมารณ เราจึงหากำหนนี้ได้ไม่ว่า กวีแผลงกัฟท์เด่น ตามใจชอบ

๒. เราบีกามาใช้หั้ง ๒ ภาษา แท้ใช้ต่างความหมายกันในภาษาไทย เช่น

สัน. เกญทูร (นา) บาลี. เขตุก เรายใช้ เกยตร ในความว่านา เช่น เกยตรกรรม การทำนา เขต ในคำว่า ขอบเขต

สุกนูช (นา ร่างกาย) ชูนูช เรายใช้ สกนธ์ ในความว่าร่างกาย ชันธ์ ในความว่ากาย และใจ เช่น เบญจชันธ์ ไก่แก่รูป เวหนา สัญญา สังฆาร และวิญญาณ

กรีฑา (การเล่น) กีกา เรายใช้ กรีฑา หมายถึงการ เล่นเพื่อกำหนดเวลา เด่นเป็นพิเศษ กีกา หมายถึงการ เล่นเพื่อออกกำลังกาย

เทวะ (ความโกรธ) ໂທສ เรายใช้ เทวะ หมายถึง เศร้าโกรธเสียใจ ໂທະ หมายถึงความโกรธ

ราษฎร (ແວນແກວ້ນ) ຮັກຮ ແຮຍໃຈ ราษฎร หมายถึง บູຊູຢືນແວນແກວ້ນ ຮັກຮ หมายถึงແວນແກວ້ນເວງທີ່ເດືອງ

วิสุทธร (ກວ້າງຫວາງ) ວິຖຸດາ ແຮຍໃຈ ພິສຄາຣ หมายถึง ລະເວີຍ ວິຕຄາຣ หมายถึง ແປກອຍາງພຶກສີຄຣມຄາ

๓. เลือกใช้แต่คำในภาษาไทยแทนนั้น

การที่เลือกใช้ชื่อสิ่งก็พัฒนาเดียวกัน คงเป็นเพราะรูปพัฒนาของแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน การออกเสียงในภาษาไทย ถ้าเลื่อนสันสกฤตออกมากเกินไปก็เสียงหายไป ไม่เหลือเสียง ให้เราเลือกใช้รูปดังนี้

ที่ใช้กับรูปดังนี้

สัน. วฤทธิจิก (แมลงป่อง)	บาลี วิจิจิก	ไทยใช้ พฤกษิก
สุนาน (การอาบน้ำ)	สินาน	" สนาน
ฤกษ์ (หนี ดาว)	อิคุช	" ฤกษ์
พานุป (น้ำตก)	พุปุป	" พานุป
คุณถีนุ (นิ่ง)	คุณธี	" คุณถี
สนธยา (เวลา)	สกุญา	" สนธยา
คุณธี (ความปินธี)	คุณธี	" คุณธี
กรุฑ (กรุฑ)	กรุฑ	" กรุฑ
หรีป (ເກະ)	พีป	" หรีป
ศิรุป (ศິລປ)	ສิรุป	" ศิรุป

ที่ใช้กับรูปบาลี

สัน. อุณาณุติ (ความอดทน)	บาลี ขนติ	ไทยใช้ ขันติ
อุณฑ (ร้อน)	อุณห	" อุณห เช่น อุณหภูมิ
คุรีนุน (ร้อน ดูกร้อน)	คิมห	" คิมห เช่น คิมห์มหากุ
อาบุช (อาบุช)	อาบุช	" อาบุช
กุณี (หนอง)	กิณ	" กิณ เช่น กิณฑ์
สาภูมินุ (พยาน)	สกุชี	" สักชี
ชุยาน (ญาณ)	ญาณ	" ญาณ
วณีปก (ขอทาน)	วณิพก	" วณิพก
สุกุณม (ละ เอื้อค)	สกุณ	" สุกุณ
นสุตุ (จมูก)	นกุณ	" นักดุ

๘. คำในภาษาบาลีหรือสันสกฤตมาเปลี่ยนแปลงรูปเสียง

เป็นธรรมชาติของการมีคำมาใช้ในภาษา บ่อมจะต้องมีส่วนเปลี่ยนแปลงไปจากรูปเดิม บ้าง เมื่อใช้รูปเดิมของบาลีและสันสกฤตยังไม่เป็นที่ถูกใจ คือจะไม่ช่วยให้ออกเสียงสะอุกสะอัง ไม่ช่วยให้ฟังໄเพเราซึ่งเราต้องเปลี่ยนแปลงรูปเดิมเสีย แต่บางที่เสียงก็เพี้ยนไปเอง โดยเราไม่ตั้งใจจะเปลี่ยน เพราะเป็นภาษาคนละเหตุการณ์กัน การออกเสียงบ่อมหักกันไปคนละอย่าง เช่นนางชาติไม่มีเสียงสรรແอในภาษาไทย อย่างภาษาจีน เมื่อคนจีนได้ยินครอคเสียงแອ เขายังไก่ยินเป็นเสียง แອ หมาด คำ แท้ จะไก่ยินเป็น เห้ และเวลาที่เข้าออกเสียง เขาอาจจะออกเป็นเสียง เห้ กวาย ภาษาบาลี สันสกฤต ก็เช่นกัน มีอยู่หลายเสียงที่เราออกเสียงไม่ได้เหมือน แม้จะมีสักเพียงไง เสียงก็คงเพี้ยนไปจากเดิมอยู่บ่ันเออง การเปลี่ยนแปลงรูปเสียงของคำบาลีและสันสกฤต จึงอาจทำให้เกิดความสับสนได้บ่าน อย่างกัวกัน คือ

ก. เสียงเพี้ยนไปโดยผู้พูดไม่ได้กังใจ หังเสียงสรร และพยัญชนะ แต่ถ้าพิจารณาดูเสียงที่เพี้ยนไปนี่ จะเห็นได้ว่ามีช่อง空隙ไปโดยไม่มีเหตุผล เสียงบ่อมจะกลับไปเป็นเสียงที่มีที่เกิด ใกล้เคียงกันเสมอ โดยเฉพาะเสียงสรรที่เรามีมากกว่าในภาษาหัสดง เมื่อเสียงจะเพี้ยนมาเป็นเสียงที่เราออกได้ดีแล้วกุหุ จึงนักเป็นสรรที่มีใช้แท้ในภาษา และมีที่เกิดใกล้เคียงกันที่เกิดของคำในภาษาเดิมพราะทำให้เสียงเพี้ยนไปได้ด้วย จึงจะจำแนกเสียงสรรและพยัญชนะลงไว้ ดังนี้

สระ ที่เราออกเสียงเพี้ยนจากเดิม ไก่แก'

สระ ไอ มีพยัญชนะประสมตัวสะกดของภาษาสันสกฤต เราจะออกเสียงเป็นเสียง แອ เพราะไม่มีสระ เช่นนี้ในภาษาไทย ที่เสียงเพี้ยนเป็น แօ เพราะมีที่เกิดจาก อิ เช่นเดียวกัน ไอ

เช่น ไวยุ (ผู้มีความรู้ หม้อ) ไทยใช้ แพทย์

ไวยุ (พอกา) " แพศย์

ไสบุย (กองหัพ) " แสนย์

สระ อิ อี ในบาลีและสันสกฤต จะเป็น เอี่ย ในภาษาไทย เอี่ย มีที่เกิดมาจาก อิ กัน อะ จึงมีโอกาสเพี้ยนเสียงกัน อิ อี ไก่เสนอ ถ้าสังเกตจะเห็นว่า ศพท์เหล่านี้มีกิจกรรมอย่าง ร หรือไม่ก็คือวิพยัญชนะที่จะทำให้เสียงเป็นแนวกันไก่เช่นเดียวกัน ร เช่น

บ.ส. จีร (ယาว นาน) ไทยใช้ เจียร

บ. กีรุติ (ชื่อเสียง) " เกียรติ

บ. ปีร (การทำร้าย) " เปียร

ส. ศิรสุ (หัว) " เศียร

บ.ส. ชีร (ปราษฎ์) " เรียร เช่น เรียบร้าช

บ. พahir (ภายนอก)	ไทยใช้	พา เนียร
ส. กนีร (นำ้ม)	"	เกนีร
ล. กนีล (สีน)	"	เกนีล ณ ออกเสียงเป็น แมกน เช่นเดียวกัน

สระ อี อี ในบาลีและสันสกฤต เมื่อสระ อี อี ในภาษาไทย ถ้าสั่งเกตจะเห็นว่า ส่วนมากมักตามด้วยพัญชนะวรรค ก. เช่น

บ.ส. ลิมุค (เพศ)	ไทยใช้	ลีมค'
ส. ศิกษา (เลาเรียน)	"	ศิกษา
บ.ส. อนีก (กองทัพ)	"	อนีก
บ.ส. อธิก (ยิ่งกว่า)	"	อธิก
บ.ส. วีช (พีช)	"	พีช
ส. ปรีกษา (ไตส่วน)	"	ปรีกษา
บ. ปจานีก (ข้าศึก)	"	ปจานีก
บ. โซกิก (ที่โซกข้าง)	"	โซกิก
บ.ส. มนีมา (ใหญ)	"	มนีมา
บ.ส. หีน (ต่ำ)	"	หีน เช่น โหนหีน

สระ อะ ที่เมืองพัญชนะวรรค ก. และพัญชนะที่มีที่เกิดการยกเดียวแก้ไขทางท้าย ไทยเราออกเสียงเป็น เอาะ เช่น

ครห (การจับ การถือ) ไทยใช้ เกราะห์ (สิ่งที่มารับมาถือ) หมายถึงโซกร้าย ปลูก (กะเทย ขันที) " บันเทาะก "

ปุน (เครื่องคนครีชนิดหนึ่งใช้แก่ง) ไทยใช้ บันเทาะว "

บางทึกเพี้ยนเป็นสระที่มีโซอยู่แล้วในภาษาทั้งสอง เช่น

ເoyer ในสันสกฤต และ เօຍ့ ในบาลี ไทยเราใช้ ไอຍ เช่น

บ. ภาคินญุ	ส. ภาคินัย (คูณของพื้นดงหญิง)	ไทยใช้	ภาคินัย
ເຫຼຸມ	ເຫຼຸມຫຼຸມ (ຫົກອັນພິງຮູ້)	"	ໄຫຼຸມຫຼຸມ
ເຫຼຸມຫຼຸມ	ເຫຼຸມຫຼຸມ (ສິ່ງອັນພິງທີ່)	"	ໄຫຼຸມຫຼຸມ
ອສຸງເຂົຍ	ອສຸງເຂົຍ (ອັນໃນອ້າຈັນນີ້ໄກ້)	"	ອສຸງໄຂົຍ

สระ อ่า ของภาษาที่สองบางที่เพี้ยนเป็นเสียง อุ และ อิ เร็น
 บ. วชิร (สายต้า) ไวยิช วิเชียร (แก้วชนิดหนึ่ง)
 บ.ส. วรุณ (ผน) " พิรุณ
 บ.ส. วุค (กอกพิกุล) " พิกุล
 บ.ส. พห (กันพุดชา) " พุหาร
 บ. สยมวรา (เลือกคำบทเดง) สยมพร
 บ. กนร (ผึ้ง) กุณรา

ข้อสังเกต สระบางเสียงเพี้ยนเสียงไปกังแทกอยู่ในภาษาเดิมของเราแล้ว หา蕊ว่า
 เสียงพึงจะเพี้ยนเมื่อมาอยู่ในภาษาไทยไม่ เช่น

สระ อุ เป็น โอ และ เอา

สระ อิ " เอ " ไอ

ที่เป็นเรื่องนี้ เพราะบาลีและสันสกฤต มีลักษณะอย่างหนึ่งในไวยากรณ์ ที่จะเปลี่ยนหน้าที่
 และความหมายของศัพท์โดยการแบ่งรูปสระ

รูปเดิม เป็น อุ จะถ้องเปลี่ยนเป็น ไอ ในบาลี และ เอา ในสันสกฤต เช่น
 กุกุล (คี นลาก) เป็น โภสลุ (ความคี ความนลาก) ในบาลี เกากุญ ในสันสกฤต
 ปุรุม (เก่า ก่อน) " ปีราม (มีนก่อน) บ. เป Eraum ในสันสกฤต
 อุรุส (อก) " โอรส (ผู้เกิดต่อ กุล) บ. เออรัส ในสันสกฤต

รูปเดิม เป็น อิ จะถ้องเปลี่ยนเป็น เอ ในบาลี และ ไอ ในสันสกฤต เช่น
 วิสาล (กว้าง) เป็น เวสาล (ความกว้าง) และ ไวสาล ในสันสกฤต
 วิปุล (เต็ม) " เวปุลุ (ความเต็ม) " ไวปุญ "

เพราะฉะนั้นจะดีกว่า คำ ไฟศาด ไฟบุญ (จากไวศาดและไวปุญ) แยกมาจากการ
 วิสาล และวิปุล หากแต่เราได้นำมาใช้ทั้งรูปเดิม และรูปที่เปลี่ยนไปในสันสกฤต
 บางที่ก็ใช้ทั้งรูปสันสกฤต รูปบาลี และรูปเดิม เช่น บราก โนราก และเนราณ โดยไม่เอาใจใส่
 เรื่องความหมายเลย คงหมายความว่า "เก่าก่อน" เช่นเดียวกันทั้ง ๘ ศัพท์

สระ เสียงดันและเสียงยาว ทำให้เสียงเพี้ยนไปจากเดิมได้ บางที่เดิมเป็นเสียงดัน
 เราออกเป็นเสียงยาว บางที่เราเก็บ Holden เสียงยาวของเข้าให้สนิล

สระ เสียงยาวกล้ายเป็นสระ เสียงดันในภาษาไทย ส่วนมากมักเป็น เพราะเราถ้องการ
 จารวบพยางค์ท้ายมา เป็นตัวสะกด ตัวหากคงเสียงยาวไว้ จะทำให้ออกเสียงไม่สะกดและไม่น่าฟัง
 เช่น บ.ส. วีณา (พิน) ไวยิช พิณ บ.ส. นิต (นำแล้ว) ไวยิช นิต เช่น กานนิต
 วิปีก (ผิดธรรมชาติ) " วิปริท คุณอุณุ (นิง) " คุณลี

นิล (นิล) ไทยใช้ นิล อุตุพิส (ผ้าโพกศรีษะ) ไทยใช้ อุตุพิส
 ๔. ก้าดา (ก้าดา) " ก้าด สุกุล (อวน หมาย คำ) " สุกุล
 สราะเสียงสันของເຊາກຕາຍເປັນສະເໜີງຂາວໃນພາຫຍາໄທບໍ່ ເພື່ອເນື້ອງຫ້າຍກົດໝົດໝົດ
 ດ່ວນເສີ່ງໃຫ້ຫຼຸດໄດ້ສະຄວາກ ອາກເມີນເສີ່ງສັນນຶ່ງຈັດຢູ່ໃນຈຳພາກກຳຕາບ ເສີ່ງຈະກະກຸກຕະກັນໄມ້ເມີນທີ່ໃນມ
 ແມ່ໄຟໃນຄຳປະປັບເຮົາກົບນິຍມໃຫ້ບາງກ້າຍຂອງຄຳທີ່ສັ່ງສົນຜັສເປັນຄຳເປັນ

ຕົວຍ່າງ ຮຸຈີ (ງາມເວົ່ວງຮອງ) ເປັນ ຮຸຈີ ດຸຈຸ (ດຸຈຸ)
 ມຸນີ (ມຸນີ) " ມຸນີ ຍາຄຸ (ຂ້າວເມີຍກ) " ຍາຄຸ
 ວຸນີ (ສາຍເຫຼົ້າ) " ອັດນີ ສຸວິບ (ຄວງຈາທິບຍ) " ສຸວິບ
 ໃນພາຫຍານາລືແລະສັນສົກຖານ ອາກຢັດເສີ່ງສະເໜີຫ້າວເຊັ່ນນີ້ ເຊັະກົ່ອງກໍາວາມໝາຍ ເຊັ່ນ
 ກິດູ້ (ພະອອກເດືອນ) ດ້າໃໝ່ ກິດູ້ (ພະຫລາບອອກ)
 ນາກ (ເມືອງ) " ນາກ (ຮາວເມືອງ) ຄັ້ງນີ້ເປັນຕົ້ນ
 ພັບັນຍະທີ່ມີເສີ່ງເພື່ນໄປຈາກເຄີມ

ສ້າມາກເປັນພາກພັບັນຍະທີ່ເຮົາເຂັ້ມງາຍແນບມາຈາກເຂົາ ແກ້ໄປໄດ້ວັກ ສີ່ຍອບ່າງເຈາ
 ຄັ້ງທີ່ໄດ້ເຄີຍກ່າວໄວ້ແລ້ວໃນນິທີ່, ຂຶ່ງໄດ້ແກ້

ພັບັນຍະວຽກ ປູ ແລະ ພ ຕີ່ ທີ່ຕົ້ນນັ້ນລື້ນໃຫ້ລັກຄິງກລາງ ເພດານ
 ພັບັນຍະແຄວທີ່ ຂ ນ ສ ດ ພ ອອກເປັນເສີ່ງສູງ ສີດີດ
 " " ຄ ຂ ພ ພ ທ ພ ອອກເສີ່ງເບາຍຍາງ ດ ຊ ທ ທ ພ
 " " ຖ ດ ດ ອອກເສີ່ງໄມ້ກົ່ອງເໜື່ອນກັນໜົດ

ເພຣະະນັ້ນ ກາຣີທີ່ຍັງຈະເປັນພັບັນຍະວຽກ ປູ ຕ ພ ອູ້ໃນກຳທີ່ໄຫຍ້ມື່ເຂົານາໃ້
 ກີ່ເພົ່າຈະຄົງຮັກຍາຮູ່ປັບພົບທີ່ໄວ້ເທົ່ານັ້ນ ໃຫ້ຮູ້ວ່າແກ່ເຄີມໃຫ້ເສີ່ນກໍາຍພັບັນຍະວຽກໄວ້ ໄນໄດ້ມູ່ງໜວງເຮືອງກາ
 ອອກເສີ່ງ ເພຣະະນັ້ນຈະໃຫ້ ຕ ພ ສ ຕັກໂຄ ກົກາມ ເຮົາກົກອອກເສີ່ງຍ່າງ ສ ເໜື່ອນກັນໜົດ
 ນອກຈາກນີ້ມີກາຣີທີ່ເປັນເສີ່ງ ດ ເປັນ ກ. ປ. ເປັນ ບ. ແລະ ວ. ເປັນ ພ. ເຊັ່ນ

ກາຣາ (ກາ) ไทยໃຫ້ ກາຣາ ປຸກ (ໃບນີ້) ไทยໃຫ້ ປັກ
 ຄົມ (ວັນ) " ຄົມ ປາກູ (ກາຈນະ) " ນາກ
 ຖກູກ (ຂົມໂຍ) " ດັກູກ ປຸ່ມ (ດອກນີ້) " ບຸ່ມ
 ៥. ວິສຸມຍ (ປະຫລາດໃຈ) ไทยໃຫ້ ພິສຸມຍ (ຮັກໃຈ)
 ៥. ວິສຸກາຣ (ກວ້າງ) " ພິສຸກາຣ
 ໬. ພຸບຄູນ (ເລືອ) " ພິບຄູນ
 ໬. ວຸກູກ (ຫນ້າ ປັກ) " ພັກຕົກ

นอกจากนี้มีพยัญชนะบางเสียงที่เพิ่นไป เช่น

ก. กิมูกินช	(ชื่อเมือง)	ไทยใช้ ฯ. ชีคชินช
กมิสรา	(น้อยที่สุด)	" ชนมิสรา
กปุ	(ทรยศ)	" ขบด
ก. คุณพิกา	(หม้อน้ำ)	" ก. คันโท
ก. ลูนกร	(กรา)	" จ. ลัจจกร

ที่เพิ่นไปเรื่องนี้ มีจำเพาะบางคำเท่านั้น มิได้เป็นกฎมักบันแน่ไปว่าทุกคำจะต้องเป็นคังนี้

ข. เสียงหรือรูปอักษรไปจากเดิม เพราะจะใจจะทำให้แปลกลงไป

๑. เพื่อความสะดวกในการออกเสียงทดลองการเขียน
๒. เพื่อประโยชน์ในการประพันธ์
๓. เพื่อให้มีกำไรมากขึ้น

ฉะนั้น จะเห็นว่าเสียงอักษรไปเมื่อเพราะถูกตัดถอนให้เสียงสั้นลงบ้าง เดิมบางสิ่งบางอย่างให้ออกเสียงง่ายขึ้นบ้าง คือ

ตัดออกช่วรที่อยู่หน้าศัพท์ เช่น บริกรณ์ เป็น บริกรณ์ อศิเรก-คิเรก อภิปราย - ภิปราย อะชิปปาย - ชินาย อะชูชี - ชลี ชลี บุช - บุช ซึ่งทำให้ความหมายเปลี่ยนไปจากน้องชาย มาเป็นหญิงคนรัก แท้คำบางคำ เช่น อชิน - หนัง ถ้าเข้าasmašแล้วตัด ฯ ออก เป็น ชิน จะทำให้เข้าใจความหมายผิด คิดว่าเป็นคำเดียวกับ ชิน - ผู้ชัน เช่น เวสสันดรชาดก กล่าวว่า กษัทิหารพนิพันมิช - อนุชังค์ยองนาฎกชินานาง เช่นนี้ย่อมไม่น่าจะตัด

บางที่อยู่ท้ายศัพท์ถูกตัดลงคำย เช่น โภคหล - โภค อนุญาสัย - อชณา อนุญาศุรย - อชยา อะโภชกี - อักโภ อาหารใหญ่ - อาหาร ไอยรา (ชื่อช้าง) - ไอยรา

สำหรับพยัญชนะซ้อนในภาษา เมื่อมารูปในภาษาไทยมักจะถูกตัดตัวสะกดออก เหลือแต่ตัวตามไว้ การที่คงเหลือตัวตามไว้ก็เพื่อให้เป็นที่สังเกตได้่ายิ่งว่าตัวใดเป็นตัวสะกด เพราะมีตัวตามบังคับอยู่แล้ว เช่น อุกร (แยก) ไทยใช้ อั้ สมปุกติ (สมบติ) ไทยใช้ สมบติ วพยน (ความเจริญ) " วัฒน อุปุปุติ (การเกิดเชื้อ) " อุบติ วุชชี (ความเจริญ) " วุชชี

การที่ จะ เป็นตัวตาม บ่อมต้องรู้ได้ทันทีว่าตัวสะกดต้องเป็น ฯ ที่มาข้างหน้ามัน จะเป็นตัวอื่นไม่ได้ ถ้าหากคง ฯ ไว้จะทำให้รู้โดยกว่าตัวใดควรจะตัด อาจเป็นตัวมันเอง หรือ ที่กามมาข้างท้ายก็ได้

บางที่แหกนิกติ ก. เช่น

ก. โปล (แก้ม) ไทยใช้ ก. โปล เอียน ก. โปล เพาะเปล่งนิกติให้เป็นตัวสุคุวรรคของพยัญชนะ
ที่ตามมา ก็เป็นตัว ม. ตัวสุคุวรรคของ ป.

มกร	(มังกร)	"	มกร	เอียน	มังกร	คำยเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงนิกติอย่างข้างกัน
มกร	(มงกร)	"	มกร	เอียน	มงกร	
สิง	(สูเชา)	"	สิง	เอียน	สิงชรา	
สิงค	(หมายจึงจอก)	"	สิงค	เอียน	สิงค	

บางที่แหก ก. ลงกลาง ๆ ศพท์ เช่น มาตา (แม) เป็นมารดา หมาย (ความหลอกลวง)

เป็นมารยา

ที่เคิม ส. ห้ายศพท์อย่างเราเรียก ก. เข้าสิถกมีส่วนมาก ปรากฏในคำประพันธ์ เช่น
ลีตา (ไป) เป็นลีดาด มาดา เป็น มาดาส มาเตส นิรา (ไม่มี การจากไป) เป็น นิราส
การแหก ก. และ ถ. เพื่อให้เป็นเสียงกวน กรณีมิใช้วิธีนี้ เพราะทำให้กำประพันธ์นั้น ๆ
มีเสียงไฟเราซึ่งอีก เราจึงพบศพท์ที่ร. และ ถ. หัง ๆ ที่ศพท์เดิมไม่มี เช่น

กรุณา	เป็น	กรุณา	ไกรดา (ชื่อญาที่อยู่ของพระอิถว์)	เป็น ไกรดา
วาสุกิ (ชื่อพระบานาห)	"	วาสุกิ	ไภรุญ (แก้วไพหูบ)	" ไพรหรบ'
ศิริ (วัน)	"	ศิริ	มนู (น้ำผึ้ง)	" มนู
นิร.	(แปลงจากอุปสรรค นิสุ)	เป็น	นฤ เช่น นฤมล นฤกษ (จากนิรุมล นิรุกษ)	

การใช้ หัน ศพท์สันสกฤต ที่ร. เป็นพยัญชนะผสมกับตัวอื่น ไทยเรามักแปลงเมื่อ ร
แบบหันสัน เช่น

ชุม - ชารน วูค - วารค วูดู - วารณ อะรุนา - อาราเพ (หัวน้ำ) บางที่สันสกฤต
ไม่มี ร. เป็นพยัญชนะประสม ก็ยังใช้ ร. หัน ก็มี เช่น

ชุม (พระชารก)	ไทยใช้ ชารค ปริหาร (ดูแล กล่าวแก้)	ไทยใช้ บารหาร
อูร (เลือ ยอด)	" อารค ปรินทุ (หมุพาก)	" บารนท

๔. นำคำในภาษาลีหรือสันสกฤตมาแปลงความหมายเสีย

เสียงกับความหมายเป็นของคู่กัน เสียงอาจผิดเพี้ยนไปได้มากเที่ยงไว ความหมายยอมผิด
ไปได้ เช่นนี้ ปั่ง เป็นภาษาต่างมชา เทศที่บากจะเข้าใจความหมายอันแท้จริง ปั่งช่วยให้ความหมาย
เปลี่ยนไปได้ง่าย ภาษาภาษาลีและสันสกฤตที่เราใช้จึงเห็นว่ามีความหมายต่างจากเดิมหลายศพท์กว่ากัน
กันจะรวมรวมมาจากตอนที่กล่าวไว้ข้างกันมานั้น ที่อื่นบ้าง เพื่อช่วยให้เกิดความกังวลว่า ความหมายที่ให้ไว
ตอนตนผิด เพาะผิดจากที่เคยใช้ในภาษาไทย เช่น

บ. อกพูด (ไม่ควร ไม่เหมาะสม)	ไทยใช้	อาภัพ	แปลลาว	น้อมความสุนทรีย์
บ. ส. อกบย (ไม่มีกับ ไม่มีความกลัว)	"	อกบย	"	อกโพษ
บ. ส. อาจรำ (เครื่องปากถม เครื่องถักกัน)	"	อาจรำ	"	ความห่วงใย
บ. ใจ (ความเข้มแข็ง สิ่งให้ความเข้มแข็ง)	"	ใจ	"	ครอบ
ส. กบุญ (การกระทำทั่วไป)	ไทยใช้	กรรม	"	การกระทำซึ่ง บาน
บ. กุญแจ (หัวหน้ากรอบกร้าว)	"	กุญแจ	"	ไพร
บ. ส. จิตตา (คิด)	"	จิตตา	"	แก้วแหวนเงินทองที่แปลลาว คิดก็มีบ้าง
ส. คลุกร (ชโนบ)	"	คลักร	"	ศักดิ์ ข้าศึก
ส. เทวช (ความโกรธ ความเกลียด)	"	เทวช	"	เสร้ำโศกเสียใจ
บ. ส. ปัญชรา (กรง)	ไทยใช้	ปัญชรา	"	หน้าต่าง
ส. เปรตร (ผู้ไปก่อนแล้ว)	"	เปรตร	"	สัตว์นรชนิคหนึ่ง
ส. ราชี (กอง เช่น บุญยราชี)	"	ราชี	"	ความมีส่วนภูมิ
ส. วิสุవะ (ความคุ้นเคย)	"	พิสวะ	"	รักใครในหนอง
ส. วิสุമัย (ประหลาดใจ)	"	พิสมัย	"	" "
ส. วิถุตการ (กว้างขวาง)	"	วิถุตการ	"	แปลกลอย่างพิลึกผิดธรรมชาติ
บ. ส. วิปาก (ผล)	"	วิบาก	"	สำบาก เร้น วินาทีกรรม ซึ่งที่จริงแปลลาวผลแห่งกรรม เท่านั้น
ส. สุวاثุ (หวาน)	"	สุวاث	"	รัก
ส. สำฤส (ปี)	"	สมพัตสร	"	อาการที่เก็บจากผลไม้ เป็นประจำปี
บ. ส. สงสาร (ความเวียนว่าย)	"	สงสาร	"	เห็นอกเห็นใจ
ส. ศรุนคาร (ความรัก)	"	ศรุนคาร	"	ทรัพย์สัมภาร

ตัวอย่างที่แสดงข้างต้นนี้เป็นล้วนน้อยที่หูบินยกเข็มมาปืนยันให้เห็นว่า การยืมคำภาษาอื่น
มาใช้บ้าง มีโอกาสเปลี่ยนแปลงเสียงและความหมายไปได้ไกลเพียงไร

ถ้าได้ความแล้วข้างตนว่าชนชาติเขมร ได้มีความสัมพันธ์กับชาวไทยมาเป็นเวลา
นานหลายร้อยปี จึงเป็นธรรมชาติที่ภาษาจะถูกเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรา เราได้ยึดคำในภาษาของเขามาใช้
เป็นอัมมาก ทั้งยังได้แบบอย่างนักดัดแปลงใช้ในภาษาไทยอีกด้วย เช่นแบบอย่างตัวอักษรไทยที่พ่อคุณ-
รามคำแหงได้ทรงกำหนดไว้ ก็ได้ดัดแปลงมาจากเขมรมากอยู่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมรที่เรา
ยึดเขามาใช้นั้น อาจจำแนกออกได้ดังนี้ ก็อ

๑. ใช้ตามตัวเปลี่ยนของเขมร
๒. ใช้ตามที่เขมรออกรสี
๓. เปลี่ยนแปลงรูปเปลี่ยนเสียง
๔. เปลี่ยนแปลงเสียงเสีย
๕. แปลงรูปหัวใจเขมรตามวิธีปรับปรุงของเข้า แก้ไขเพิ่มไปจากวิธีที่กำหนดไว้
๖. นำวิธีปรับปรุงของเขามาใช้กับภาษาอื่น ๆ ซึ่งจะได้อธิบายภายใต้หัวนี้

๑. ใช้ตามตัวเปลี่ยน ภาษาเขมรมีลักษณะผิดจากภาษาบาลีสัมภูตและไทยตลอดจนภาษาอื่น ๆ
อยู่อย่างหนึ่ง ก็อ ไม่ได้ออกเสียงสระและพัญชนะตรงตามรูปที่เปลี่ยนไว้ เปลี่ยนอย่างหนึ่ง แก้ออกเสียง
อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งผิดจากภาษาอื่น ที่เข้าเปลี่ยนอย่างไร เข้ามកอกรสีเสียงอย่างนั้น

การอกรสีเสียงพัญชนะของเขมร ขึ้นอยู่กับเสียงกอง และไม่กอง ถ้าหากเป็นพัญชนะเสียง
กอง (ໄມេង) ต้องออกเสียงอย่างหนึ่ง พัญชนะเสียงไม่กอง (ວិមេង) จะต้องออกเสียงไปอีก
อย่างหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่พัญชนะมีตัวเปลี่ยนเท่ากับบาลี ดังนี้

เสียงไม่กอง (ວិមេង)

เสียงเบา		เสียงหนัก		
เสียง	ออกเสียง	เสียง	ออกเสียง	
វរគក ន.	ន.	(នោ)	ន.	(នោ)
" ច.	ច.	(ចោ)	ច.	(ចោ)
" ឆ.	ឆ.	(ឆ្ង អីធម៌ ឆ្ង)	ឆ.	(ឆ្ង)
" ព.	ព.	(ពោ អីធម៌ ពោ)	ព.	(ពោ)
សេម្រគក	ស.	(សោ)	ស.	(សោ) នូ (នោ)

เสียงกอง (ໄមេង)

เสียงเบา		เสียงหนัก		เสียงรื้น្យាយ (នាសិក)	
เสียง	ออกเสียง	เสียง	ออกเสียง	เสียง	ออกเสียง
វរគក ន.	(ໂក)	ន.	(ໂក)	ន.	(ໂក)